

گزارش تحلیلی مطالعات کلان

گزارش شهریور ۱۴۰۳

۰۰۶۰۰۳۰۰۸۸۷-۰۰۵۴۰۰۳۰۰۸۸۷-۰۰۳۳۷۶۵۳۷۵-۰۰۳۳۷۶۸۸۷-۲۱ (+۹۸)

info@bcr.ir ، ۰۳۳۷۶۸۸۷ (+۹۸) ۲۱

bcr.ir

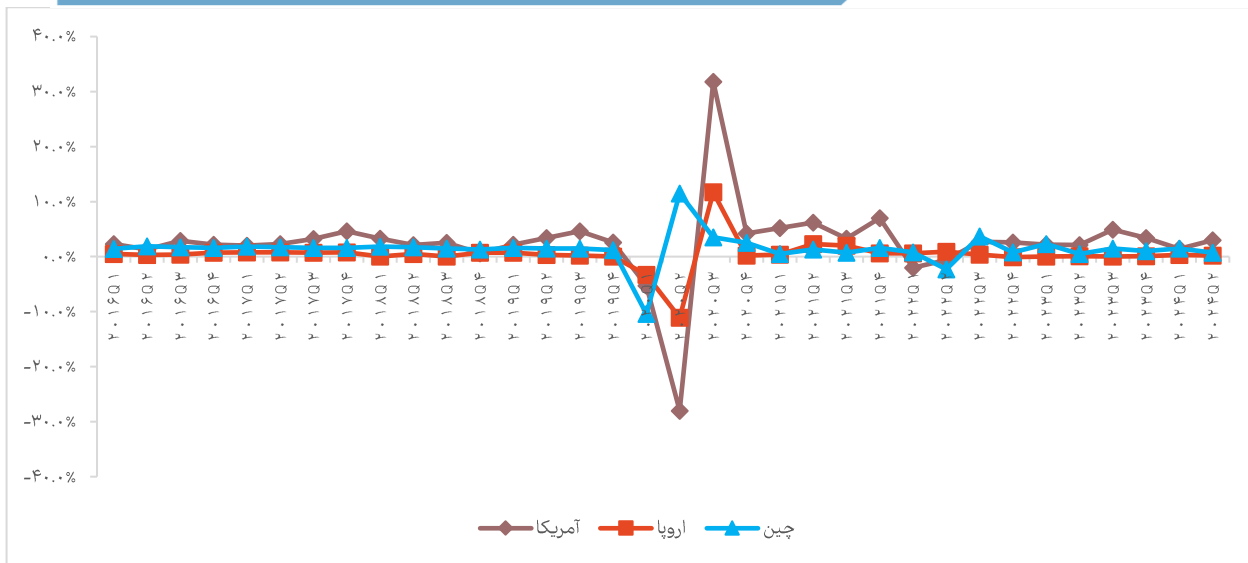
تهران ، خیابان شهید مطهری، خیابان کوه نور، بن بست دوم، پلاک ۱۱ ، طبقه ۴، واحد ۴

قیمت‌ها و شاخص‌ها

جدول (۱) خلاصه قیمت‌های دلار، طلا، شاخص بورس، و قیمت‌های جهانی کامودیتی‌ها

تغییرات یک ساله	تغییرات ماهانه	قیمت شهریور ماه (دلار)		
۲۱،۰%	۱،۳%	۵۹۴،۲۰۰	دلار آزاد (ریال)	طلا و ارز
۲۳،۲%	۲،۰%	۴۶۱،۵۲۸	دلار حواله (ریال)	
۳۶،۴%	۳،۳%	۲،۶۲۱	اونس طلا	
۱۳۴،۰%	۷،۸%	۶۳،۰۹۰	بیت کوین	
-۱،۹%	۲،۲%	۲،۰۸۰،۱۸۴	شاخص بورس تهران	
۳۲،۰%	۲،۳%	۵،۷۰۲	شاخص S&P500	
-۶،۰%	-۱۲،۸%	۰/۴۰	گاز طبیعی ttf _ متر مکعب	فرآورده های نفتی
-۲۱،۳%	-۷،۵%	۷۴	نفت برنت _ بشکه	
-۲۱،۹%	-۵،۷%	۹۸	بنزین خلیج فارس _ بشکه	
-۳۵،۰%	-۱۲،۱%	۹۵	گازوییل خلیج فارس _ بشکه	
-۲۵،۸%	-۱۰،۶%	۲۳۶	قیر خلیج فارس _ تن	
-۲،۶%	۰،۲%	۶۱۰	گاز مایع LPG _ شرق آسیا_تن	
-۱۷،۲%	-۱۰،۴%	۱۳/۰	گاز USD/MMBtu JKM _ LNG	
-۰،۴%	۰،۴%	۲۸۳	متانول_سی‌اف‌آر_چین_تن	پتروشیمی
-۱۶،۱%	-۲،۰%	۲۹۱	اوره گرانوله_فوب ایران_تن	
۷،۹%	۰،۵%	۹۴۰	اتیلن_سی‌اف‌آر_شرق آسیا_تن	
-۱،۲%	-۱،۷%	۸۵۰	پروپیلن_سی‌اف‌آر_چین_تن	
۱۵،۴%	۲۰،۹%	۱،۱۰۰	پلی اتیلن سبک خطی_فوب خلیج فارس_تن	پلیمر
-۸،۳%	۰،۹%	۹۰۰	پلی اتیلن سنگین_فوب خلیج فارس_تن	
-۴،۳%	-۱،۷%	۸۴۰	پلی پروپیلن_فوب خلیج فارس_تن	
۵،۱%	-۱،۵%	۱،۳۵۰	پلی استایرن_سی‌اف‌آر_چین_تن	
-۱۱،۴%	-۵،۷%	۷۴۰	پی وی سی_شرق آسیا_تن	
-۷،۴%	-۷،۹%	۸۸۰	پلی اتیلن ترافتالات_شرق آسیا_تن	
-۲۴،۲%	-۲،۲%	۹۱	سنگ آهن_سی‌اف‌آر_چین_تن	فلزات اساسی
-۲،۵%	-۳،۸%	۴۶۲	فولاد بیلت دریای سیاه_تن	
۱۶،۸%	۳،۵%	۹،۴۹۸	مس_بورس لندن_تن	
۱۰،۸%	۵،۲%	۲،۴۹۰	آلومینیوم_بورس لندن_تن	
۱۲،۳%	۳،۶%	۲،۸۷۰	روی_بورس لندن_تن	
	-۴۱،۲%	۲۸/۲۲۵	برق تجدیدپذیر (ریال بر کیلووات ساعت)	

وضعیت رشد اقتصادی

(نمودار (۱) روند رشد اقتصادی اقتصادهای بزرگ؛ منبع: اداره آمار اقتصادی آمریکا، اتحادیه اروپا و چین)

در سه ماهه دوم سال ۲۰۲۴، تولید ناخالص داخلی واقعی (GDP) ایالات متحده با نرخ سالانه ۳.۰ درصد رشد کرد که نسبت به برآورد اولیه ۲.۸ درصد و رشد ۱.۴ درصدی سه ماهه اول بهبود یافته است. این افزایش عمدتاً به دلیل تقویت مخارج مصرف‌کنندگان بود که از ۲.۳ درصد به ۲.۹ درصد رسید. سایر عوامل مؤثر بر رشد GDP شامل افزایش سرمایه‌گذاری موجودی خصوصی (۷.۵٪ در مقابل ۴.۴٪)، سرمایه‌گذاری ثابت غیرمسکونی (۴.۶٪ در مقابل ۴.۴٪) و رشد واردات (۷٪ در مقابل ۶.۱٪) بودند که معمولاً از تولید ناخالص داخلی کسر می‌شود. با این حال، در تخمین دوم، برخی بازنگری‌های نزولی در برخی از شاخص‌ها مشاهده شد؛ مانند سرمایه‌گذاری ثابت غیرمسکونی (۴.۶٪ در مقابل ۵.۲٪)، صادرات (۱.۶٪ در مقابل ۲٪)، و سرمایه‌گذاری موجودی خصوصی (۷.۵٪ در مقابل ۸.۴٪). همچنین هزینه‌های دولت در سطوح فدرال (۳.۳٪ در مقابل ۳.۹٪) و محلی (۲.۳٪ در مقابل ۲.۶٪) کاهش یافت و سرمایه‌گذاری ثابت مسکونی نیز با افت ۲-٪ مواجه شد که قبلاً ۱.۴٪ گزارش شده بود.

این عوامل نشان‌دهنده تأثیر تغییرات در رفتار مصرف‌کنندگان، واردات و سرمایه‌گذاری بر رشد اقتصادی ایالات متحده در این دوره است. در سه ماهه دوم سال ۲۰۲۴، تولید ناخالص داخلی (GDP) منطقه یورو نسبت به سه ماهه قبل با نرخ ۰.۲۰ درصد رشد کرد. این نرخ رشد، گرچه نسبتاً کم است، اما نشان‌دهنده تداوم بهبود اقتصادی این منطقه است. با این حال، در مقایسه با میانگین تاریخی رشد GDP در منطقه یورو که از سال ۱۹۹۵ تا ۲۰۲۴ به طور متوسط ۰.۳۸ درصد بوده، نرخ ۰.۲۰ درصد کمی پایین‌تر است. نرخ رشد GDP در منطقه یورو طی دهه‌های اخیر نوسانات قابل توجهی را تجربه کرده است. به عنوان مثال، در سه ماهه سوم سال ۲۰۲۰، به دلیل بهبود از رکود ناشی از همه‌گیری کووید-۱۹، نرخ رشد به رکورد تاریخی ۱۱.۶۰ درصد رسید. در مقابل، در سه ماهه دوم همان سال، به دلیل تأثیرات شدید قرنطینه‌ها و محدودیت‌های اقتصادی، رشد اقتصادی منطقه یورو به پایین‌ترین سطح خود یعنی -۱۱.۱۰ درصد سقوط کرد.

تولید ناخالص داخلی واقعی (GDP) در ایالات متحده در سه ماهه دوم سال ۲۰۲۴ با نرخ سالانه ۳.۰ درصد رشد کرد، که این رقم نسبت به برآورد اولیه ۲.۸ درصد و ۱.۴ درصد در سه ماهه اول افزایش یافته است. این بازنگری مثبت عمدتاً به دلیل افزایش مخارج مصرف‌کنندگان بود که از ۲.۳ درصد به ۲.۹ درصد تغییر کرده است.

رشد کلی GDP ناشی از افزایش مخارج مصرف‌کنندگان (۲.۹ درصد در سه ماهه دوم در مقایسه با ۱.۵ درصد در سه ماهه اول)، سرمایه‌گذاری در موجودی خصوصی (۷.۵ درصد در مقایسه با ۴.۴ درصد) و سرمایه‌گذاری ثابت غیرمسکونی (۴.۶ درصد در مقایسه با ۴.۴ درصد) بود، با این حال

افزایش واردات (۷ درصد در مقایسه با ۶.۱ درصد) که از GDP کسر می‌شود، تأثیر منفی داشت.

با این وجود، برآورد دوم شامل تجدید نظرهای نزولی در سرمایه‌گذاری ثابت غیرمسکونی (۴.۶ درصد در مقابل ۵.۲ درصد گزارش شده قبلی)، صادرات (۱.۶ درصد در مقابل ۲ درصد)، سرمایه‌گذاری در موجودی خصوصی (۷.۵ درصد در مقابل ۸.۴ درصد)، هزینه‌های دولت در هر دو سطح فدرال (۳.۳ درصد در مقابل ۳.۹ درصد) و محلی (۲.۳ درصد در مقابل ۲.۶ درصد)، و همچنین سرمایه‌گذاری ثابت مسکونی (-۲ درصد در مقابل -۱.۴ درصد) بود، در حالی که واردات به میزان بالاتر (۷ درصد در مقابل ۶.۹ درصد) تجدید نظر شد.

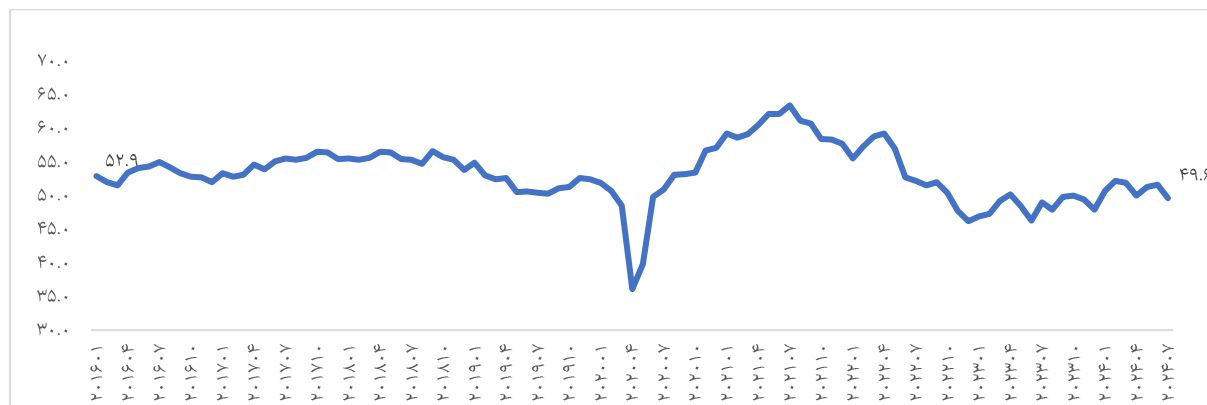
شاخص مدیران خرید

شاخص مدیران خرید (PMI) بخش تولید ایالات متحده در سپتامبر ۲۰۲۴ به ۴۷ کاهش یافت که نسبت به ۴۷.۹ در ماه قبل کاهش نشان می‌دهد و با انتظارات بازار که پیش‌بینی می‌کرد این شاخص به ۴۸.۵ افزایش یابد، در تضاد است. این کاهش نشان‌دهنده سومین ماه متوالی رکود در فعالیتهای کارخانه‌های ایالات متحده است که با تندترین نرخ در بیش از یک سال اخیر همراه بوده است.

این کاهش ناشی از شدیدترین کاهش در سفارشات جدید کالاها از دسامبر ۲۰۲۲ است که روند منفی را برای تولیدکنندگان کالاهای ایالات متحده نشان می‌دهد و منجر به کاهش تولید برای دومین ماه متوالی شده است.

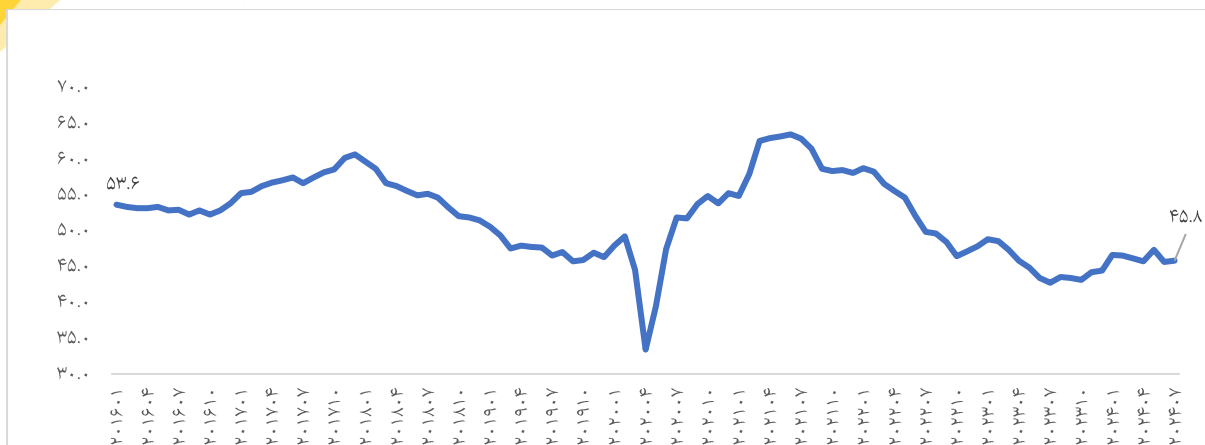
کاهش تقاضا برای ورودی‌ها، زمان تحویل را به پایین‌ترین سطح خود از فوریه رساند که نشان‌دهنده وجود ظرفیت خالی در زنجیره تأمین است. در نتیجه، نیازهای کمتر به ظرفیت باعث شد تولیدکنندگان کالاها بیشترین تعداد شغل‌ها را از ژوئن ۲۰۲۰ کاهش دهند.

در زمینه قیمت‌ها، تورم ورودی‌های تولید به کمترین سطح خود در شش ماه اخیر رسید که ناشی از کاهش قیمت انرژی و فشارهای کمتر در زنجیره تأمین است.

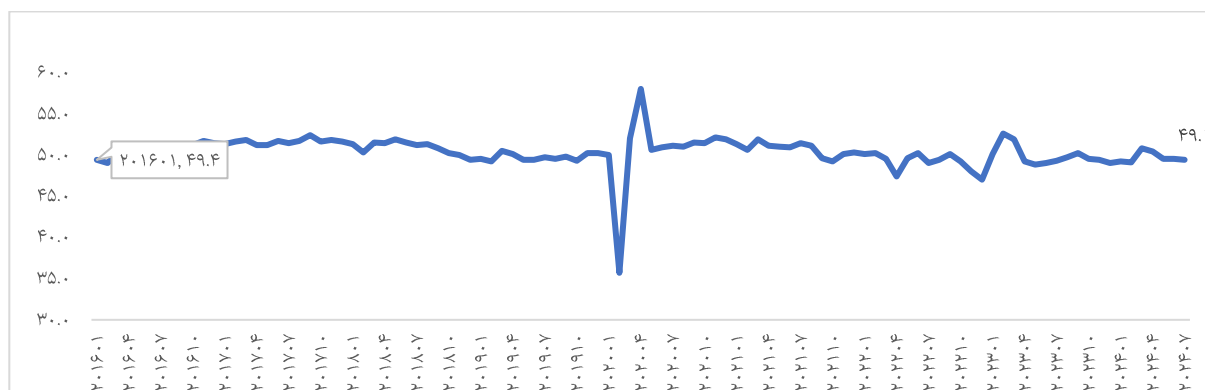
(نمودار (۲) روند شاخص مدیران خرید آمریکا؛ منبع: Institute for Supply Management)

شاخص مدیران خرید (PMI) صنعت تولید منطقه یورو در سپتامبر ۲۰۲۴ به ۴۴.۸ کاهش یافت که از ۴۵.۸ در ماه قبل پایین‌تر است و به طور قابل توجهی زیر انتظارات بازار قرار دارد که پیش‌بینی می‌کرد به ۴۵.۶ کاهش یابد. این کاهش نشان‌دهنده دو سال متوالی انقباض در فعالیتهای صنعتی این منطقه است و به تندترین نرخ در سال جاری اشاره دارد. تولید در فرانسه و آلمان به شدت کاهش یافته و سایر کشورهای منطقه یورو نیز تحت فشار کاهش سفارشات جدید، با کاهش تولید مواجه شده‌اند. همچنین، انباشت سفارشات نیز کاهش یافته است. در نتیجه، کاهش تقاضا برای ظرفیت باعث شده است که تولیدکنندگان بیشترین کاهش در سطوح اشتغال در چهار سال اخیر را تجربه کنند. از نظر قیمت‌ها، هزینه‌های ورودی کارخانه‌ها برای نخستین بار در چهار ماه گذشته کاهش یافته و این موضوع باعث کاهش هزینه‌های تولید نیز شده است. در آینده، اعتماد کسب‌وکار همچنان به چشم‌انداز بدبینانه اشاره دارد.

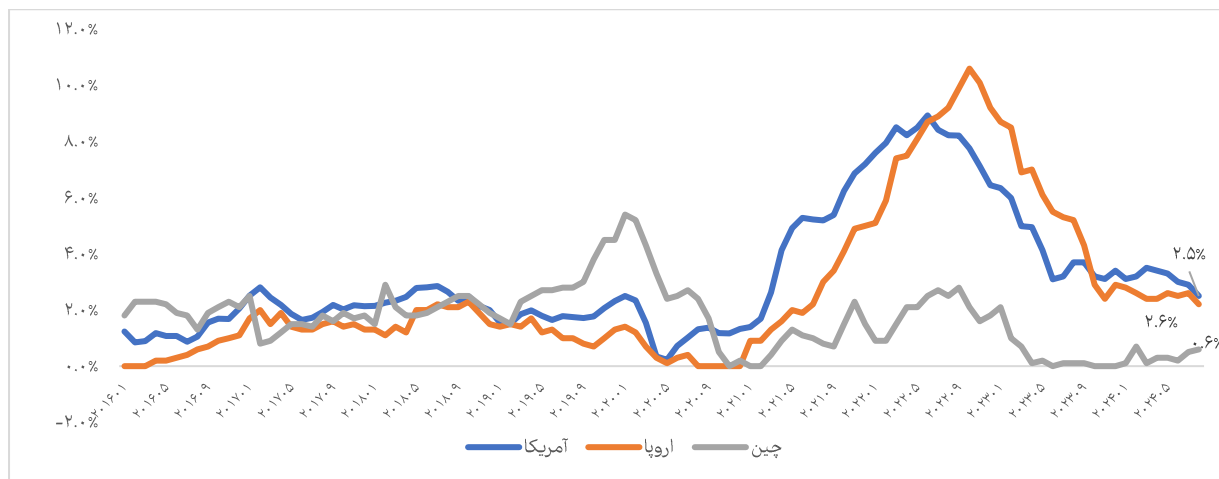
نمودار (۳) روند شاخص مدیران خرید اروپا؛ منبع: S&P Global

شاخص مدیران خرید (PMI) رسمی بخش تولید چین در آگوست ۲۰۲۴ به ۴۹.۱ کاهش یافت که از ۴۹.۴ در ماه قبل پایین تر است و این کاهش، پیش‌بینی‌های بازار برای رسیدن به ۴۹.۵ را نیز برآورده نکرد. این چهارمین ماه متوالی انقباض در فعالیت‌های کارخانه‌ای بود و steepest decline از فوریه به شمار می‌رود. تولید پس از افزایش در پنج ماه قبل، کاهش یافت (۴۹.۸ در مقابل ۵۰.۱). همچنین، سفارشات جدید (۴۸.۹ در مقابل ۴۹.۳ در جولای)، فروش‌های خارجی (۴۸.۷ در مقابل ۴۸.۵) و سطوح خرید (۴۷.۸ در مقابل ۴۸.۸) همگی برای چهارمین ماه متوالی کاهش داشته‌اند. در همین حال، ضعف در اشتغال همچنان ادامه دارد (۴۸.۱ در مقابل ۴۸.۳). در عین حال، زمان تحویل به طور جزئی افزایش یافته است (۴۹.۶ در مقابل ۴۹.۳). از نظر قیمت‌ها، هزینه‌های ورودی به شدت کاهش یافته است پس از اینکه در جولای نشانه‌هایی از تثبیت را نشان داد (۴۳.۲ در مقابل ۴۹.۹). در همین حال، قیمت‌های تولید برای سومین ماه متوالی با بیشترین نرخ کاهش (۴۲.۰ در مقابل ۴۶.۳) کاهش یافته‌اند. در نهایت، احساسات اقتصادی برای دومین ماه متوالی تضعیف شده است (۵۲.۰ در مقابل ۵۳.۱).

نمودار (۴) روند شاخص مدیران خرید چین؛ منبع: S&P Global

وضعیت تورم

نمودار (۵) روند نرخ تورم مصرف کننده در اقتصاد آمریکا، اروپا و چین؛ منبع: اداره آمار اقتصادی آمریکا، اتحادیه اروپا و چین

نرخ تورم سالانه در ایالات متحده در آگوست ۲۰۲۴ برای پنجمین ماه متوالی به ۲.۵٪ کاهش یافت که پایین‌ترین نرخ از فوریه ۲۰۲۱ به شمار می‌رود و از ۲.۹٪ در جولای پایین‌تر است و همچنین کمتر از پیش‌بینی‌های ۲.۶٪ است. هزینه‌های انرژی کاهش یافته است (-۰.۴٪ در مقابل ۱.۱٪ در جولای) که عمدتاً به دلیل کاهش قیمت بنزین (-۱.۰۳٪ در مقابل -۲.۲٪)، نفت سوخت (-۱.۲۱٪ در مقابل -۰.۳٪) و گاز طبیعی (-۰.۱٪ در مقابل ۱.۵٪) است. تورم برای غذا (۲.۱٪ در مقابل ۲.۲٪) و حمل و نقل (۷.۹٪ در مقابل ۸.۸٪) نیز کاهش یافته و قیمت‌ها برای خودروهای جدید (-۱.۲٪ در مقابل -۱٪) و خودروها و کامیون‌های دست دوم (-۱.۰۴٪ در مقابل -۱.۰۹٪) نیز همچنان کاهش دارد. از سوی دیگر، تورم برای مسکن (۵.۲٪ در مقابل ۵.۱٪) و پوشاک (۰.۳٪ در مقابل ۰.۲٪) اندکی افزایش یافته است. نسبت به ماه قبل، شاخص قیمت مصرف کننده (CPI) ۰.۲٪ افزایش یافته که با رقم مشابه در جولای مطابقت دارد و انتظارات را برآورده کرده است. شاخص مسکن ۰.۵٪ افزایش یافته و عامل اصلی در افزایش ماهانه بوده است. در همین حال، تورم اصلی در سطح پایین‌ترین خود در بیش از سه سال گذشته ثابت مانده و به ۳.۲٪ رسیده است، اما نرخ ماهانه تورم اصلی از ۰.۲٪ به ۰.۳٪ افزایش یافته که بالاتر از پیش‌بینی‌های ۰.۲٪ است.

نرخ تورم سالانه در منطقه یورو در آگوست ۲۰۲۴ به ۲.۲٪ کاهش یافت که پایین‌ترین نرخ از جولای ۲۰۲۱ به شمار می‌رود و از ۲.۶٪ در ماه قبل پایین‌تر است و با برآورد اولیه نیز مطابقت دارد. بزرگ‌ترین عامل افزایش نرخ تورم، قیمت خدمات (۴.۱٪ در مقابل ۴٪) و غذا، الکل و تنباکو (۲.۳٪ در مقابل ۲.۳٪) بوده است. همچنین، تورم برای کالاهای صنعتی غیر انرژی‌زا کاهش یافته (۰.۴٪ در مقابل ۰.۷٪) و قیمت‌های انرژی نیز کاهش یافته‌اند (-۳٪ در مقابل ۱.۲٪). در همین حال، نرخ تورم اصلی به طور جزئی کاهش یافته و به ۲.۸٪ از ۲.۹٪ در جولای رسیده است که این نیز با برآورد اولیه مطابقت دارد.

در میان بزرگ‌ترین اقتصادهای منطقه یورو، تورم در آلمان (۲٪ در مقابل ۲.۶٪)، فرانسه (۲.۲٪ در مقابل ۲.۷٪)، ایتالیا (۱.۲٪ در مقابل ۱.۶٪) و اسپانیا (۲.۴٪) کاهش یافته است. تنها کشورهای لتونی (۰.۹٪ در مقابل ۰.۸٪)، مالت (۲.۴٪ در مقابل ۲.۳٪)، اسلواکی (۳.۲٪ در مقابل ۳٪) و فنلاند (۱.۱٪ در مقابل ۰.۵٪) شاهد افزایش نرخ‌های تورم بوده‌اند. بانک مرکزی اروپا پیش‌بینی می‌کند که نرخ تورم به طور میانگین در سال ۲۰۲۴ به ۲.۵٪، در سال ۲۰۲۵ به ۲.۲٪ و در سال ۲۰۲۶ به ۱.۹٪ برسد. همچنین، نرخ تورم اصلی پیش‌بینی می‌شود که در سال جاری ۲.۹٪، در سال ۲۰۲۵ به ۲.۳٪ و در سال ۲۰۲۶ به ۲.۰٪ برسد. بانک مرکزی اروپا (ECB) پیش‌بینی می‌کند که میانگین نرخ تورم در سال ۲۰۲۴ به ۲.۵ درصد، در سال ۲۰۲۵ به ۲.۲ درصد و در سال ۲۰۲۶ به ۱.۹ درصد برسد. همچنین نرخ تورم اصلی در نظر گرفته شده است که به ۲.۹ درصد در سال جاری، ۲.۳ درصد در سال

نرخ تورم سالانه در چین در اگوست ۲۰۲۴ به ۰.۶٪ افزایش یافت که از ۰.۵٪ در جولای بیشتر است، اما کمتر از پیش‌بینی‌های بازار به میزان ۰.۷٪ بود. با این حال، این نرخ بالاترین رقم از فوریه به شمار می‌رود و نشان‌دهنده هفتمین ماه متوالی تورم مصرف‌کننده است که ناشی از مشکلات تأمین به دلیل گرمای شدید و باران‌های فراوان می‌باشد. قیمت‌های غذا برای نخستین بار از ژوئن ۲۰۲۳ افزایش یافتند و نرخ افزایش آنها سریع‌ترین میزان در ۱۹ ماه گذشته (۲.۸٪ در مقابل ثبات در جولای) بوده است که به دلیل افزایش شدید قیمت سبزیجات تازه است.

در همین حال، قیمت‌های غیرغذایی به میزان ۰.۲٪ نسبت به سال گذشته افزایش یافته که بسیار کندتر از ۰.۷٪ قبلی است، و این کاهش به دلیل افزایش ملایم هزینه‌های پوشاک (۱.۴٪ در مقابل ۱.۵٪)، مسکن (ثابت در مقابل ۰.۱٪)، بهداشت (۱.۳٪ در مقابل ۱.۴٪) و آموزش (۱.۳٪ در مقابل ۱.۷٪) است. همزمان، هزینه‌های حمل و نقل با نرخ بالاتری کاهش یافته است (-۲.۷٪ در مقابل -۰.۶٪) که کاهش قیمت نفت، افزایش هزینه‌های خدمات عمومی را جبران کرده است. قیمت‌های مصرف‌کننده اصلی، که هزینه‌های غذا و انرژی را کنار می‌گذارد، به میزان ۰.۳٪ نسبت به سال گذشته افزایش یافته که کمترین میزان از مارس ۲۰۲۱ به شمار می‌رود. به صورت ماهانه، CPI به میزان ۰.۴٪ افزایش یافته که دومین ماه متوالی رشد است، اما کمتر از پیش‌بینی‌های اجماعی به میزان ۰.۵٪ می‌باشد.

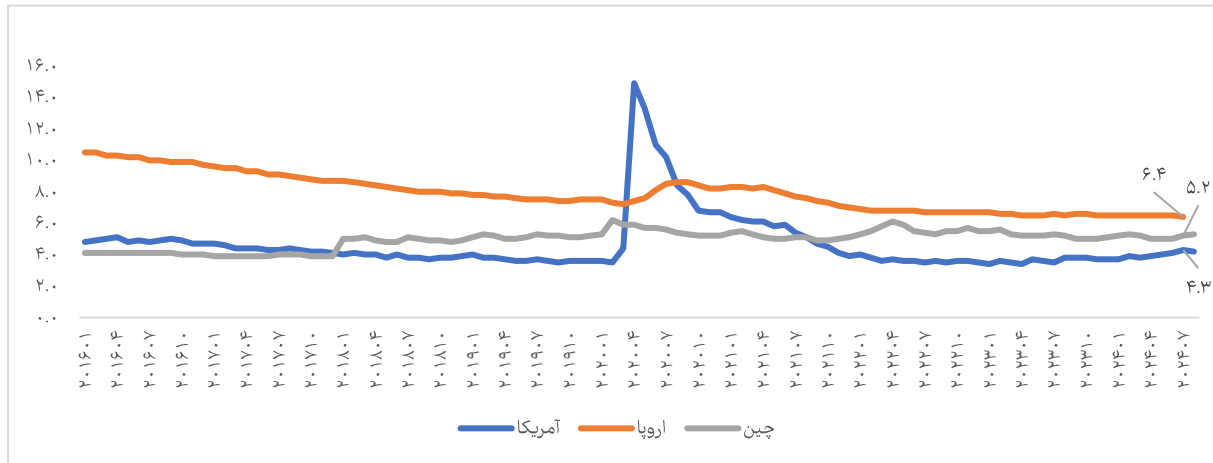
شاخص بیکاری

نرخ بیکاری در ایالات متحده در آگوست ۲۰۲۴ به ۴.۲٪ کاهش یافت که از ۴.۳٪ در ماه قبل (اکتبر ۲۰۲۱) پایین تر است و با انتظارات بازار همخوانی دارد. تعداد افراد بیکار نسبت به ماه قبل تقریباً بدون تغییر و برابر با ۷.۱ میلیون نفر باقی مانده است. در میان بیکاران، تعداد افرادی که شغل دائمی خود را از دست داده‌اند تقریباً بدون تغییر و برابر با ۱.۷ میلیون نفر بوده، در حالی که تعداد افرادی که به طور موقت بیکار شده‌اند با کاهش ۱۹۰ هزار نفری به ۸۷۲ هزار نفر رسیده است.

علاوه بر این، تعداد افرادی که برای بیش از ۲۷ هفته به دنبال کار هستند، ثابت مانده و به ۱.۵ میلیون نفر رسیده که معادل ۲۱.۳٪ از جمعیت بیکار را تشکیل می‌دهد. در همین حال، نرخ مشارکت نیروی کار نیز نسبت به ماه قبل بدون تغییر و برابر با ۶۲.۷٪ باقی مانده است.

نرخ بیکاری در منطقه یورو در ژوئیه ۲۰۲۴ به ۶.۴۰ درصد کاهش یافت که از ۶.۵۰ درصد در ژوئن پایین تر است. نرخ بیکاری در منطقه یورو از سال ۱۹۹۵ تا ۲۰۲۴ به طور میانگین ۹.۲۹ درصد بوده و در ژانویه ۲۰۱۳ به بالاترین میزان خود با ۱۲.۲۰ درصد رسید. همچنین، در ژوئیه ۲۰۲۴ این نرخ به پایین ترین سطح تاریخی خود یعنی ۶.۴۰ درصد دست یافته است.

نرخ بیکاری بررسی شده در چین در آگوست ۲۰۲۴ به ۵.۳٪ رسید که در مقایسه با پیش‌بینی‌های بازار و نرخ ۵.۲٪ در جولای، بالاترین سطح از فوریه به شمار می‌رود و نشان‌دهنده تأثیر فصل فارغ‌التحصیلی است. نرخ بیکاری در میان ساکنان محلی به ۵.۴٪ رسید در حالی که برای افرادی با ثبت‌نام غیرمحلی ۴.۹٪ بود. در میان ثبت‌نام‌کنندگان غیرمحلی در بخش کشاورزی، نرخ بیکاری ۴.۶٪ گزارش شد. در ۳۱ شهر بزرگ، نرخ بیکاری شهری به ۵.۴٪ رسید. به طور میانگین، کارکنان در شرکت‌ها ۴۸.۷ ساعت در هفته کار کردند. از ژانویه تا آگوست، نرخ بیکاری بررسی شده به طور میانگین ۵.۲٪ بوده که نسبت به همین دوره در سال ۲۰۲۳، ۰.۱ واحد درصد کاهش نشان می‌دهد. در آگوست سال گذشته، نرخ بیکاری بررسی شده ۵.۲٪ بود.

نمودار (۶) روند نرخ بیکاری آمریکا، اروپا و چین؛ منبع: U.S. Bureau of Labor Statistics, National Bureau of Statistics of China, یورو استات

مطابق گزارش اکونومی، بیکاری بر اساس استانداردهای تاریخی پایین است، اما کاهش شرایط بازار کار کاهش فشار از تورم دستمزدها را آغاز کرده است. این مورد به بانک‌های مرکزی در اقتصادهای پیشرفته کمک می‌کند تا کاهش نرخ بهره را توجیه کنند و اکنون سرعت بیشتری گرفته است.

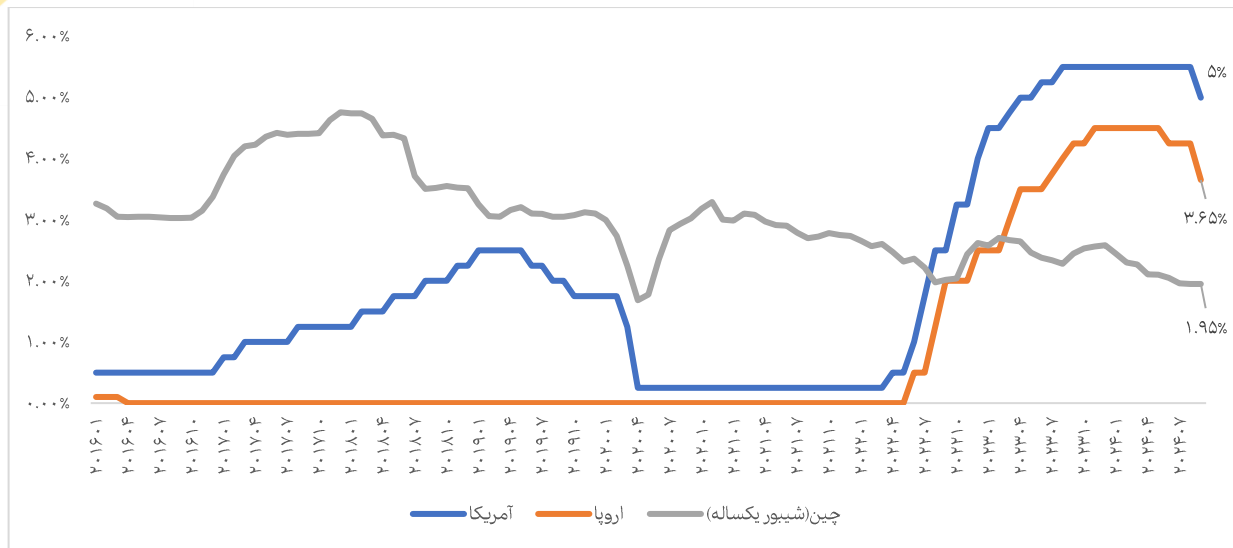
فدرال رزرو در سپتامبر ۲۰۲۴ محدوده هدف نرخ بهره فدرال را به طور قابل توجهی ۵۰ واحد پایه کاهش داد و به ۴.۷۵-۵٪ رساند، که اولین کاهش در هزینه‌های وام از مارس ۲۰۲۰ به شمار می‌رود. با وجود اینکه تصمیم به کاهش نرخ‌ها مورد انتظار بود، گمانه‌زنی‌هایی درباره این که آیا بانک مرکزی کاهش محافظه‌کارانه‌تری به میزان ۲۵ واحد پایه انتخاب خواهد کرد یا خیر، وجود داشت. همچنین، بانک مرکزی پیش‌بینی‌های اقتصادی جدیدی منتشر کرد.

سیاست‌گذاران پیش‌بینی می‌کنند که ۱۰۰ واحد پایه کاهش تا پایان سال جاری انجام شود، که به معنای دو کاهش ۲۵ واحد پایه دیگر در این سال است. برای سال ۲۰۲۵، انتظار می‌رود یک درصد دیگر از نرخ‌ها کاهش یابد، که با کاهش نهایی ۵۰ واحد پایه در سال ۲۰۲۶ همراه خواهد بود. همچنین، تورم PCE برای سال ۲۰۲۴ به ۲.۳٪ (در مقابل ۲.۶٪ در پیش‌بینی ژوئن) و برای سال ۲۰۲۵ به ۲.۱٪ (در مقابل ۲.۳٪) کاهش یافته است. تورم اصلی نیز برای سال ۲۰۲۴ به ۲.۶٪ (در مقابل ۲.۸٪) و برای سال ۲۰۲۵ به ۲.۲٪ (در مقابل ۲.۳٪) کاهش یافته است. پیش‌بینی رشد GDP کمی کاهش یافته و به ۲٪ (در مقابل ۲.۱٪) رسیده، اما پیش‌بینی برای سال ۲۰۲۵ در همان ۲٪ حفظ شده است. در همین حال، نرخ بیکاری برای امسال (۴.۴٪ در مقابل ۴٪) و سال آینده (۴.۴٪ در مقابل ۴.۲٪) بالاتر پیش‌بینی شده است.

بانک مرکزی اروپا (ECB) نرخ تسهیلات سپرده را به میزان ۲۵ واحد پایه کاهش داد و به ۳.۵٪ رساند تا محدودیت‌های سیاست پولی را کاهش دهد، که این اقدام نشان‌دهنده یک چشم‌انداز به‌روز شده از تورم و انتقال بهتر سیاست‌ها است. همچنین، نرخ‌های بهره برای عملیات تأمین مالی اصلی و تسهیلات وام حاشیه‌ای به ترتیب به ۳.۶۵٪ و ۳.۹۰٪ کاهش یافته‌اند که از ۱۸ سپتامبر به اجرا درمی‌آید.

ECB به ادامه تلاش برای بازگرداندن تورم به هدف ۲٪ خود متعهد است و نرخ‌ها را بر اساس داده‌ها و شرایط اقتصادی تنظیم می‌کند بدون آنکه به یک مسیر نرخ مشخصی متعهد شود. پیش‌بینی‌های تورم همچنان با پیش‌بینی‌های قبلی هم‌راستا است: ۲.۵٪ در سال ۲۰۲۴، ۲.۲٪ در سال ۲۰۲۵ و ۱.۹٪ در سال ۲۰۲۶، هر چند که انتظار می‌رود در کوتاه‌مدت به دلیل کاهش قیمت‌های انرژی، افزایش موقتی مشاهده شود. تورم اصلی نیز پیش‌بینی می‌شود که از ۲.۹٪ در سال ۲۰۲۳ به ۲.۰٪ در سال ۲۰۲۶ کاهش یابد، با وجود اینکه انتظار می‌رود تورم خدماتی کمی افزایش یابد. فشارهای تورم داخلی به دلیل افزایش دستمزدها همچنان بالا است، اما هزینه‌های کار در حال کاهش و سودهای ثابت به کاهش این تأثیر کمک می‌کند.

ECB به تعهد خود برای بازگرداندن تورم به هدف ۲٪ ادامه می‌دهد و نرخ‌ها را بر اساس داده‌ها و شرایط اقتصادی تنظیم می‌کند بدون اینکه به یک مسیر نرخ خاصی متعهد باشد. پیش‌بینی‌های تورمی در راستای پیش‌بینی‌های قبلی باقی مانده است: ۲.۵٪ در سال ۲۰۲۴، ۲.۲٪ در سال ۲۰۲۵ و ۱.۹٪ در سال ۲۰۲۶، هر چند انتظار می‌رود در کوتاه‌مدت افزایش‌هایی باشد زیرا کاهش قیمت انرژی از مقایسه‌های سالانه محو می‌شود. تورم هسته پیش‌بینی می‌شود که از ۲.۹٪ در سال ۲۰۲۳ به ۲.۰٪ در سال ۲۰۲۶ کاهش یابد، با وجود افزایش اندکی در تورم خدمات. فشارهای تورمی داخلی هنوز به دلیل افزایش دستمزدها بالا هستند، اما کاهش هزینه‌های نیروی کار و سودهای ثابت به کاهش تأثیر این فشارها کمک می‌کند.

نمودار (۷) روند نرخ بهره سیاستی؛ منبع : Federal Reserve, European Central Bank, People's Bank of China

شاخص دلار، طلا و نفت

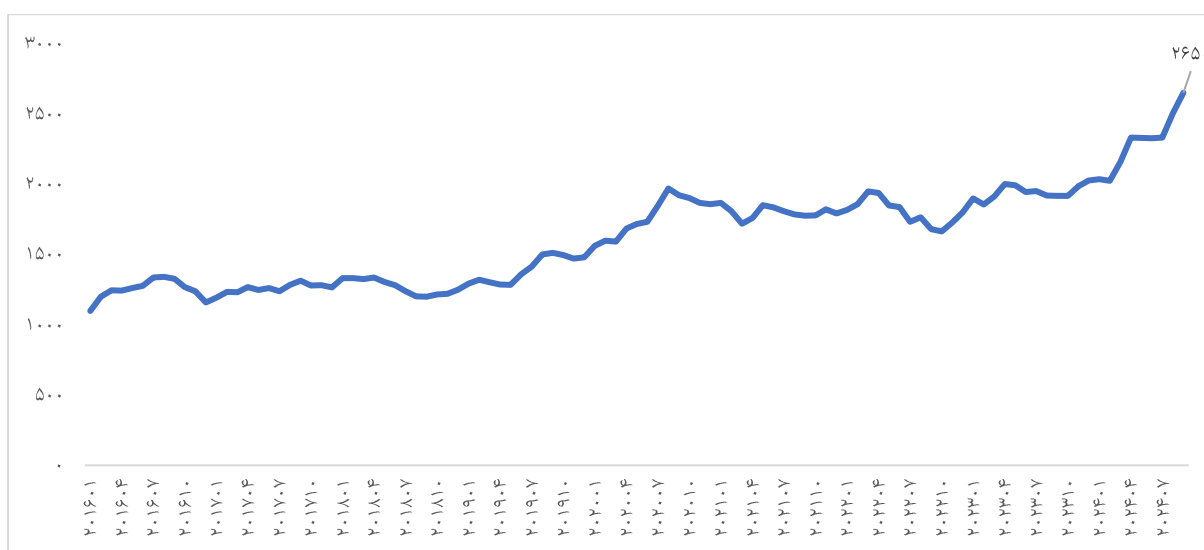
قیمت طلا در پایان هفته اخیر به بالاترین سطح خود، یعنی ۲,۶۲۱ دلار، رسید. این افزایش قیمت ناشی از کاهش ۰.۵ درصدی نرخ بهره توسط فدرال رزرو و تشدید درگیری‌ها در خاورمیانه بود. کاهش نرخ بهره هزینه نگهداری طلا را کاهش داده و در نتیجه، تقاضای این فلز گرانبها را افزایش می‌دهد. همچنین، تضعیف شاخص دلار آمریکا نیز به رشد قیمت طلا کمک کرده است.

فدرال رزرو اولین کاهش نرخ بهره خود را از اوایل سال ۲۰۲۰ در روز چهارشنبه با کاهش ۵۰ واحدی انجام داد و مقامات این نهاد پیش‌بینی کردند که نرخ پایه تا پایان سال به میزان نیم درصد دیگر کاهش خواهد یافت. گلدمن ساکس اشاره کرد که تقاضای ساختاری بالاتر از سوی بانک‌های مرکزی و تغییرات در نرخ‌های بهره، همچنان نوسانات قیمت طلا را تحت تأثیر قرار می‌دهد.

در عین حال، با پیشروی اسرائیل به سمت مرزهای لبنان و افزایش نگرانی‌ها از احتمال درگیری گسترده‌تر در منطقه خاورمیانه، تقاضا برای سرمایه‌گذاری افزایش یافته و به تبع آن، قیمت طلا نیز رشد کرده است.

فدرال رزرو در روز چهارشنبه، اولین کاهش نرخ بهره خود را از اوایل سال ۲۰۲۰ با کاهش ۵۰ واحدی اعلام کرد. مقامات این نهاد پیش‌بینی کردند که نرخ پایه تا پایان سال به میزان نیم درصد دیگر نیز کاهش خواهد یافت. طبق گزارش گلدمن ساکس، تقاضای ساختاری بالاتر از سوی بانک‌های مرکزی و تغییرات در نرخ‌های بهره، همچنان باعث نوسانات قیمت طلا خواهد شد.

در کنار این مسائل، پیشرفت‌های اسرائیل به سمت مرز لبنان و افزایش نگرانی‌ها در مورد احتمال درگیری‌های گسترده‌تر در منطقه خاورمیانه، موجی از تقاضای سرمایه‌گذاری را به همراه داشته و به طبع آن، به افزایش قیمت طلا منجر شده است.

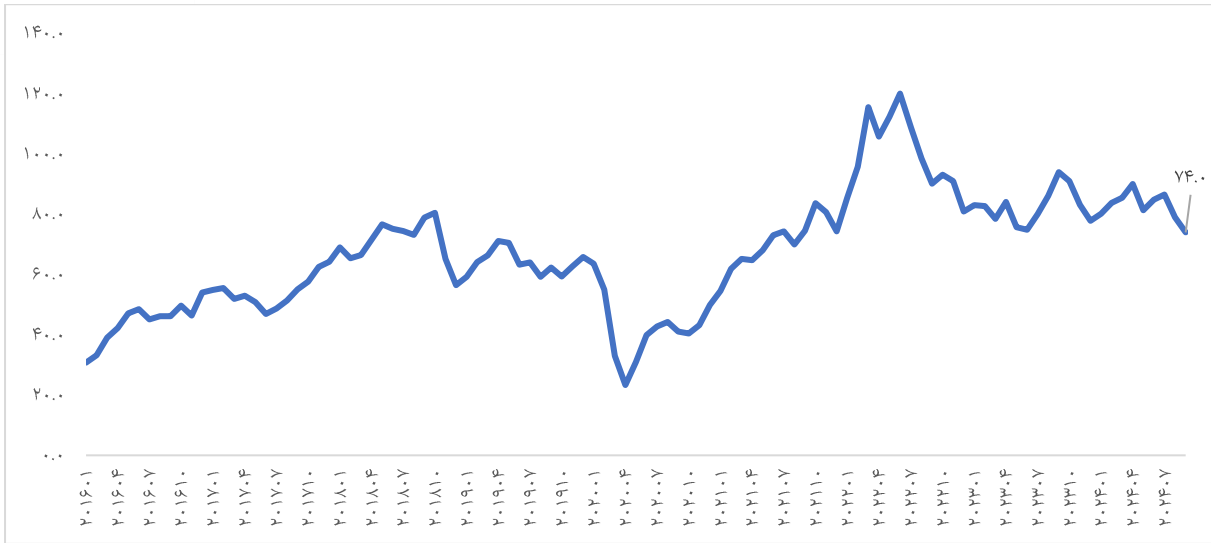

نمودار (۸) روند قیمت انس طلا؛ منبع: tradingeconomics.com

با وجود افزایش تنش‌ها در خاورمیانه و کاهش عرضه نفت در آمریکا، قیمت‌های آتی نفت خام برنت به ۷۴.۵ دلار در هر بشکه رسید و این در حالی است که قیمت نفت خام برای دومین هفته متوالی به ۷۴ دلار در هر بشکه افزایش یافته است.

حمله هوایی اسرائیل در جنوب بیروت که به کشته شدن مقامات ارشد حزب‌الله منجر شد، نگرانی‌ها را درباره درگیری‌های گسترده‌تر که می‌تواند عرضه نفت را تحت تأثیر قرار دهد، تشدید کرد.

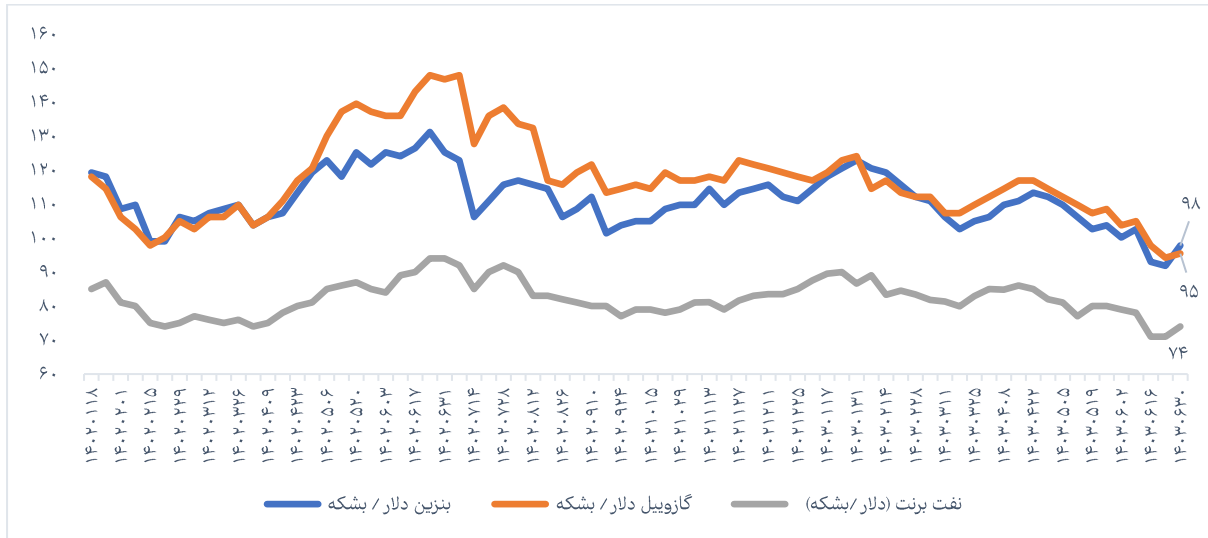
از سوی دیگر، گزارش‌ها حاکی از آن است که پالایشگاه‌های ایالات متحده در حال برنامه‌ریزی برای انجام تعمیرات اساسی هستند که احتمالاً تقاضای نفت را در ماه‌های آینده افزایش خواهد داد. این تحولات در پی کاهش بیشتر از حد انتظار نرخ بهره توسط فدرال رزرو صورت می‌گیرد، که می‌تواند فعالیت اقتصادی و مصرف سوخت را تحریک کند. با این حال، کاهش تولید در پالایشگاه‌ها و تقاضای ضعیف صنعتی چین بر بازار نفت تأثیر گذاشته است.

نمودار (۹) روند قیمت نفت برنت؛ منبع: نشریه آرگوس

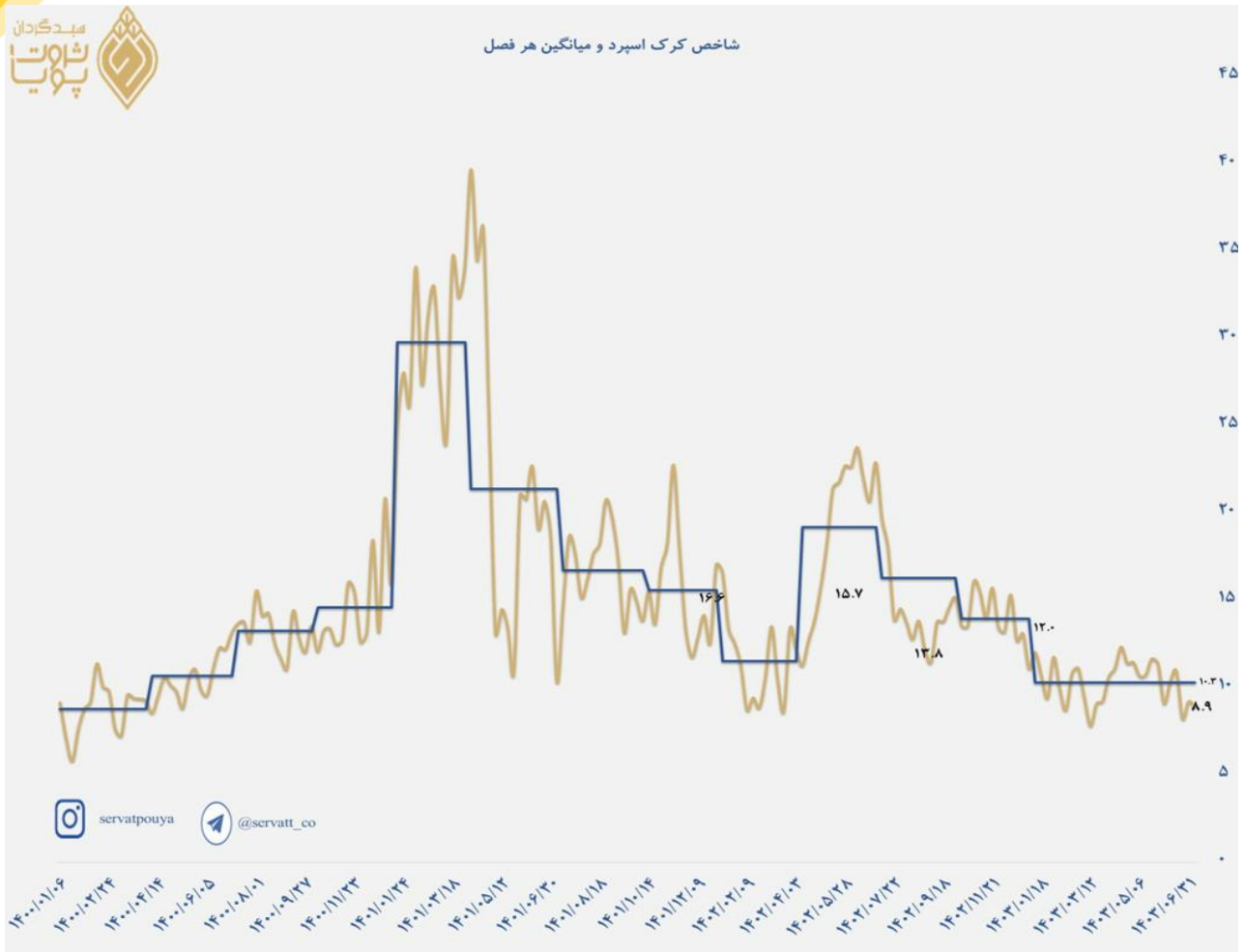
بازار جهانی فرآورده های نفتی و کرک اسپرد

در بازار فرآورده های نفتی خلیج فارس در شش ماه اخیر فاصله قیمتی گازوییل و بنزین کاهش پیدا کرده است و در هفته پایانی شهریور ماه قیمت بنزین و گازوییل در خلیج فارس ۹۸ و ۹۵ دلار بر هر بشکه معامله شده است که مویده حدود ۲۴ و ۲۱ دلار کرک اسپرد برای بنزین و گازوییل است.

نمودار (۱۰) قیمت نفت و فرآورده های نفتی در بازار خلیج فارس؛ منبع: داده های نشریه آرگوس

در بازار داخلی ایران با لحاظ تخفیف ۵ دلاری نفت خام شرکت ملی نفت به پالایشگاه ها در محاسبات صورت های مالی، کرک اسپرد سبد محصولات پالایشی اصلی از میانگین حدود ۲۲ دلار در تابستان ۱۴۰۲ به حدود ۱۰.۲ دلار در پایان شهریور ماه کاهش پیدا کرده است. کرک اسپرد بنزین ۱۷.۱ و کرک اسپرد گازوییل به ۱۵.۱ کاهش یافته است.

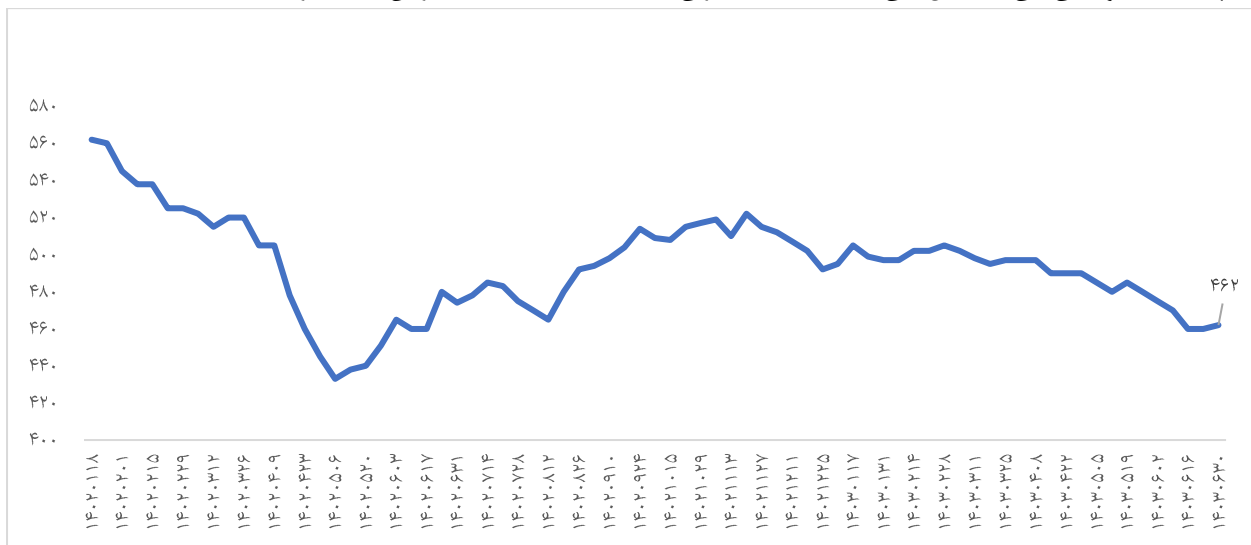
نمودار (۱۱) شاخص کرک اسپرد و میانگین هر فصل پالایشگاه های داخلی

بازار جهانی فلزات اساسی

در هفته آخر شهریور، میانگین قیمت بیلت صادراتی فوب دریای سیاه شاهد نوساناتی بود و در نهایت با افزایش به ۴۶۲ دلار بر تن رسید. در بازار داخلی چین، وضعیت نسبتاً باثباتی حاکم بود و قیمت بیلت با تنها یک دلار افزایش به ۴۱۱ دلار بر تن معامله شد. همچنین، بیلت وارداتی به چین نیز به ۳۶۹ دلار بر تن سی‌اف‌آر افزایش یافت.

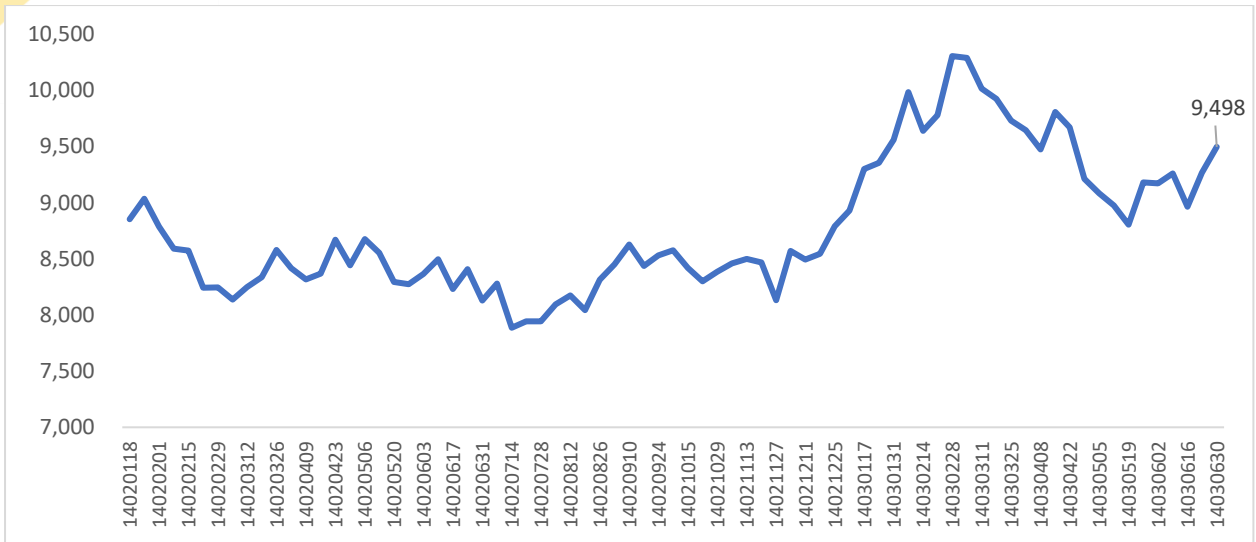
اما در بازار واردات جنوب شرق آسیا، قیمت بیلت با کاهش به ۴۵۵ دلار بر تن سی‌اف‌آر رسید. وضعیت در ترکیه نیز متفاوت نبود؛ در هفته آخر شهریور، میانگین قیمت بیلت وارداتی به ۴۸۰ دلار بر تن سی‌اف‌آر کاهش یافت، در حالی که قیمت بیلت فوب صادراتی این کشور در بازه ۵۴۰ تا ۵۶۰ دلار بر تن معامله شد. بیلت داخلی ترکیه نیز در محدوده ۵۳۰ تا ۵۶۰ دلار بر تن قیمت‌گذاری شد.

در خصوص قیمت بیلت فوب صادراتی ایران، این قیمت در بازه ۴۴۰ تا ۴۵۸ دلار بر تن ارزیابی گردید. همچنین، بیلت فوب صادراتی هند در محدوده ۴۴۰ تا ۴۵۰ دلار بر تن قرار گرفت و بیلت وارداتی سری‌اف‌آر مرانیال نیز به قیمت ۴۵۰ تا ۴۶۰ دلار بر تن معامله شد. در نهایت، بیلت وارداتی سی‌اف‌آر جبل علی در امارات متحده عربی به قیمت ۵۰۰ تا ۵۱۰ دلار بر تن معامله گردید.

نمودار (۱۲) روند قیمت بیلت دریای سیاه؛ منبع: نشریه platts

پس از کاهش قیمت مس در معاملات بورس لندن در هفته اول مرداد به زیر ۹۰۰۰ دلار، قیمت مس مجدداً روند افزایشی پیدا کرد. در دو ماه اخیر به دلیل رکود در چین و اشیاع واردات مازاد چین، محموله‌های دریایی به مقصد آمریکا افزایش داشته است. ذخایر مس چین در بالاترین سطوح تاریخی خود قرار دارد. در سمت عرضه، موجودی مس در انبارهای LME به بالاترین میزان از سپتامبر ۲۰۲۱ رسید، در حالی که موجودی در انبارهای اوراق قرضه در چین به بالاترین میزان از می ۲۰۲۳ رسید. ذخایر مس تحت نظارت بورس‌ها با رسیدن به ۵۵۵ هزار تن به بالاترین حد خود در چهار سال اخیر رسیده است. در ۲ ماه مرداد و شهریور، کاهش ۴۲ هزار تنی از بورس شانگهای، با افزایش بیش از ۱۲۳ هزار تنی در بورس لندن جبران شده است. این در حالی است که نگرانی‌ها در مورد تقاضا از سوی مصرف‌کننده اصلی چین ادامه دارد.

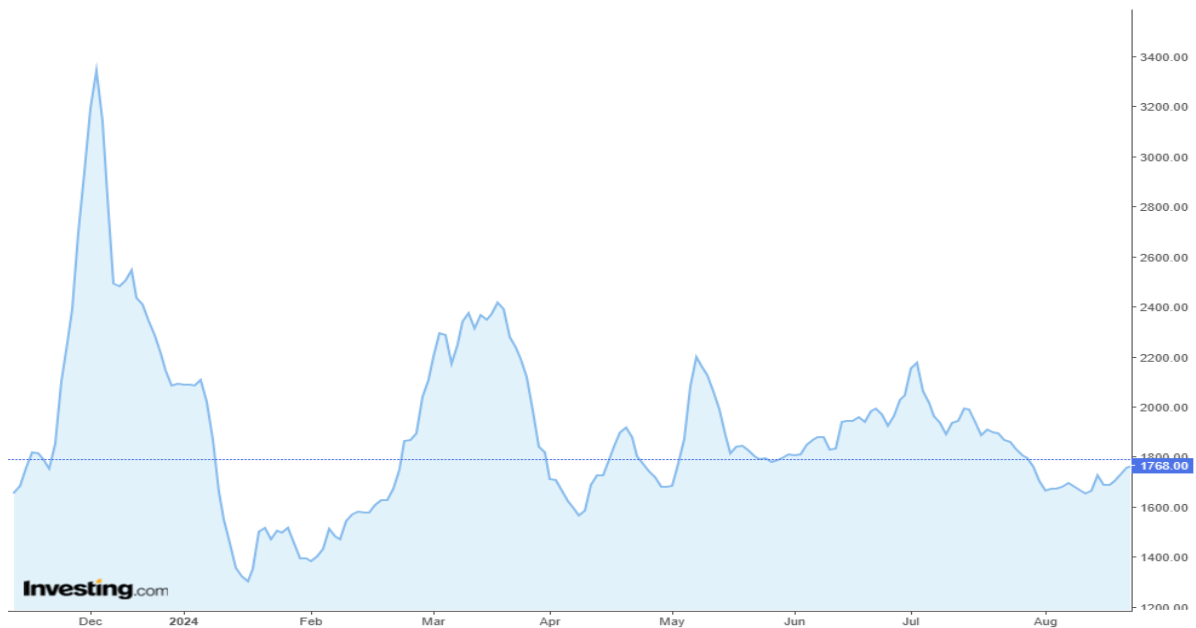

نمودار (۱۳) روند قیمت بورس لندن؛ منبع: نشریه plats

شاخص کرایه کشتیرانی بالتیک

شاخص بالتیک دریا که به اختصار BADI نامیده می‌شود، یک شاخص حمل و نقل تجارت است که توسط بورس بالتیک در لندن محاسبه می‌شود. این شاخص تغییرات در هزینه حمل و نقل مواد خامی چون ذغال سنگ و فولاد را اندازه‌گیری می‌کند. محاسبه شاخص بالتیک با ارزیابی چند نرخ حمل و نقل در بیش از ۲۰ مسیر و برای هریک از کشتی‌ها انجام می‌شود. اعضا برای به دست آوردن قیمت‌ها و جمع کردن آنها، با فرستنده‌های فله خشک در سرتاسر جهان تماس می‌گیرند و سپس میانگین را محاسبه می‌کنند. معمولاً روند صعودی تقاضا و قیمت‌ها در بازارهای مهم مانند چین و آمریکا به افزایش شاخص بالتیک منجر می‌شود.

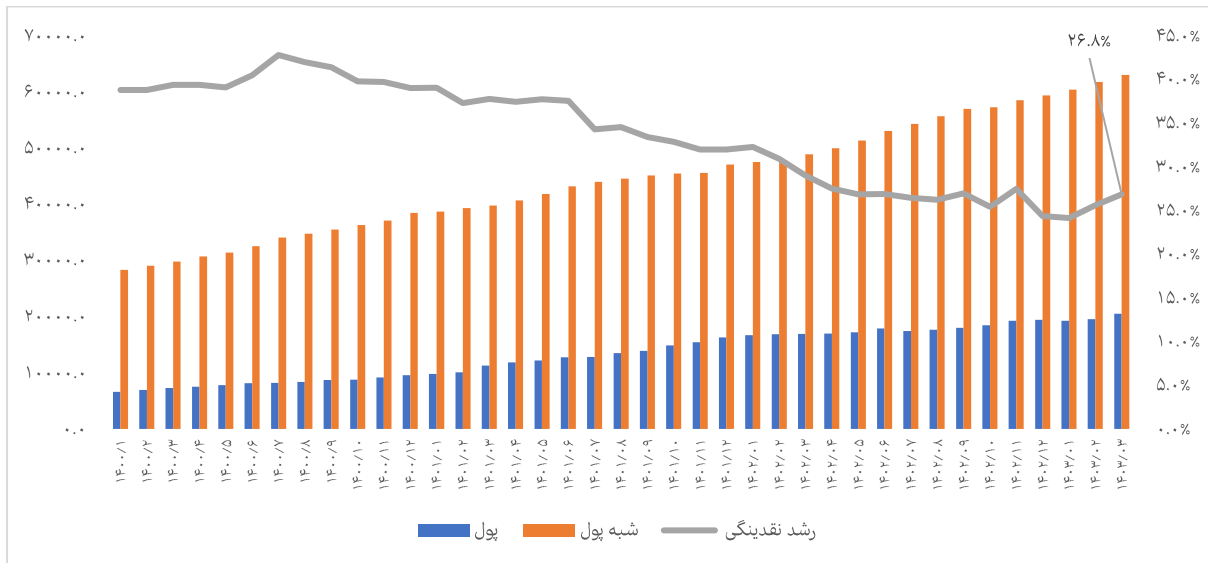
Baltic Dry Index, United Kingdom, London:BADI, D

نمودار (۱۴) شاخص نرخ حمل کانتینری بالتیک؛ منبع: بورس بالتیک لندن

نقدینگی و رشد نقدینگی

معاونت سیاستگذار پولی بانک مرکزی تحولات کل‌های پولی در خرداد سال ۱۴۰۳ را اعلام کرده که بر اساس آن نرخ رشد دوازده‌ماهه نقدینگی نیز از ۲۹.۱ درصد در پایان خرداد ماه ۱۴۰۲ طی یک روند نزولی به ۲۶.۸ درصد در پایان خرداد ماه ۱۴۰۳ رسیده است. که البته روند افزایشی نسبت به فروردین و اردیبهشت ۱۴۰۳ دارد و بانک مرکزی مجبور شده است برای پوشش تقاضای پول بانک‌ها، سیاست خود را تعدیل کند.

نمودار (۱۵) روند رشد نقدینگی؛ منبع: بانک مرکزی

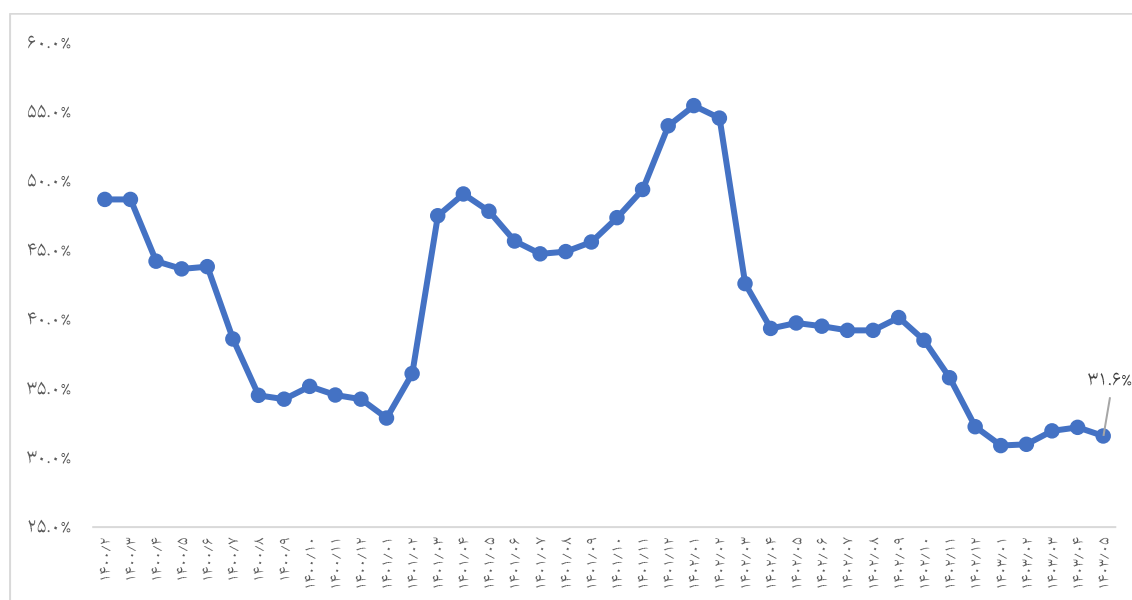
با مدیریت کل‌های پولی توسط بانک مرکزی در دولت سیزدهم، نرخ رشد نقدینگی که در پایان شهریورماه ۱۴۰۰ به رقم ۴۰.۵ درصد رسیده بود در روند نزولی قابل توجه، این متغیر در پایان سال ۱۴۰۱ به رقم ۳۱.۱ درصد و در پایان سال ۱۴۰۲ به رقم ۲۴.۳ درصد کاهش یافت. گزارش بانک مرکزی اعلام می‌دارد سال گذشته به دلیل کنترل متغیرهای کلان پولی، قیمت‌ها کاهشی و معاملات مسکن دچار رکود موقت شد که این رکود، کوتاه مدت است و با اصلاح انتظارات، معاملات رشد خواهد کرد.

بر اساس این گزارش، ضریب فزاینده نقدینگی نیز در پایان خرداد ماه ۱۴۰۳ نسبت به پایان سال ۱۴۰۲، معادل ۲.۹ درصد افزایش یافت و به رقم ۷.۵ رسید.

تورم نقطه به نقطه

با توجه به گزارش های آماری مرکز آمار ایران در مرداد ماه ۱۴۰۳ تورم نقطه به نقطه خانوارهای کشور، ۳۱.۶ درصد بوده است؛ یعنی خانوارهای کشور به طور میانگین، ۳۱.۶ درصد بیشتر از مرداد ماه ۱۴۰۲ برای خرید یک «مجموعه کالاها و خدمات یکسان» پرداخته اند. تورم نقطه به نقطه مرداد ماه ۱۴۰۳ در مقایسه با ماه قبل، ۰.۶ واحد درصد کاهش داشته است. منظور از تورم نقطه به نقطه، درصد تغییر عدد شاخص قیمت نسبت به ماه مشابه سال قبل می باشد.

همچنین در مرداد ماه ۱۴۰۳ تورم ماهانه خانوارهای کشور برابر ۲ درصد محاسبه شده است. تورم ماهانه برای گروه های عمده «خوراکی ها، آشامیدنی ها و دخانیات»، ۱.۱ درصد و برای گروه عمده «کالاهای غیرخوراکی و خدمات»، ۲.۴ درصد بوده است. در مرداد ماه سال جاری، نرخ تورم سالانه برای خانوارهای کشور به ۳۴.۸ درصد رسیده که نسبت به همین اطلاع در ماه قبل، ۰.۷ واحد درصد کاهش داشته است. منظور از نرخ تورم سالانه، درصد تغییر میانگین اعداد شاخص قیمت در یک سال منتهی به ماه جاری، نسبت به دوره مشابه قبل از آن می باشد.

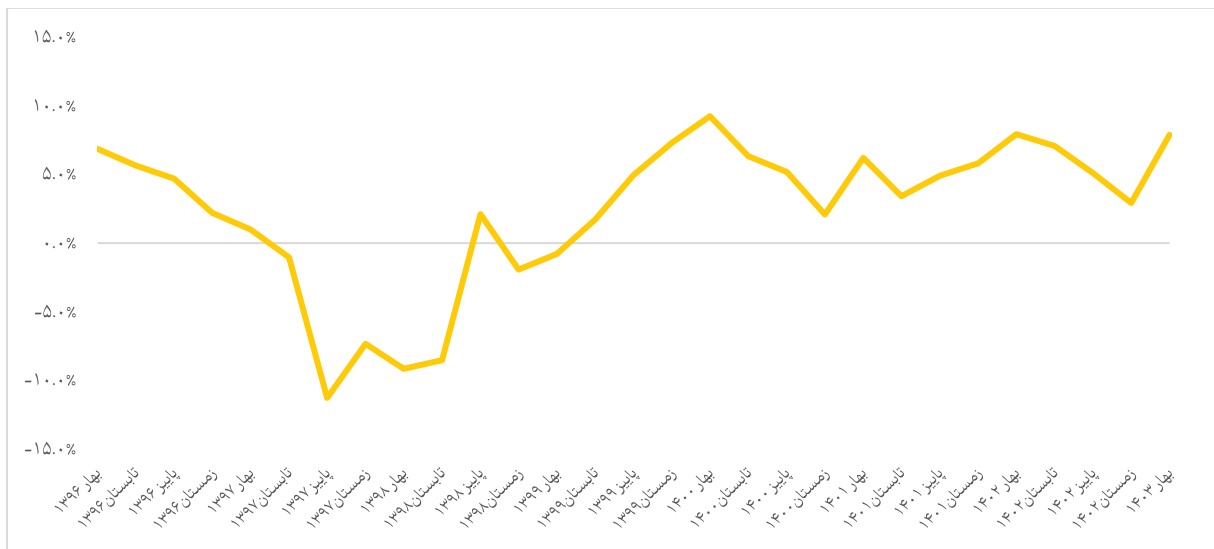
نمودار (۱۶) روند تورم نقطه به نقطه اقتصاد ایران؛ منبع: مرکز آمار ایران

سیاست بانک مرکزی در سال جاری هدف گذاری برنامه ریزی شده برای تداوم کاهش تورم و نرخ رشد نقدینگی به همراه هدایت هدفمند اعتبارات بانکی به سمت تولید است؛ به نحوی که برای سال جاری نرخ هدف گذاری رشد نقدینگی به طور متوسط ۲۳ درصد با امکان تغییر در یک بازه مثبت و منفی ۲ درصد و نرخ هدف گذاری برای تورم نقطه به نقطه شاخص بهای مصرف کننده در پایان سال نیز در کانال ۲۰ درصد است.

روند نرخ رشد اقتصادی

به گزارش روابط عمومی بانک مرکزی، عملکرد تولید ناخالص داخلی کشور در سال ۱۴۰۲ "با احتساب نفت" و "بدون احتساب نفت" به قیمت های ثابت سال ۱۳۹۵ نسبت به سال قبل از آن به ترتیب با افزایش ۴.۵ و ۳.۹ درصدی همراه بوده است. همچنین رشد اقتصادی به قیمت بازار در سال ۱۴۰۲ در مقایسه با سال ۱۴۰۱ معادل ۵ درصد افزایش داشته است. تحقق رشد اقتصادی ۴.۵ درصدی در سال ۱۴۰۲ در امتداد رشد اقتصادی ۴.۰ درصدی سال ۱۴۰۱ حکایت از تداوم روند رو به بهبود فعالیت های اقتصادی در کشور دارد.

مطابق اظهارات وزیر اقتصاد، خاندوزی نرخ رشد اقتصادی کشور در بهار ۱۴۰۳ ۷.۹ درصد بوده است و در بهار ۱۴۰۳ در مقایسه با مدت مشابه سال قبل، رشد ۸ درصدی ارزش صادرات غیرنفتی (و ۶ درصد رشد وزنی)، رشد ۱ درصدی ارزش واردات، رشد ۵۵ درصدی ترانزیت (رکورد تمام سالها)، رشد ۱۲ درصدی تجارت با همسایگان، تراز تجاری مثبت ۱۱.۲ میلیارد دلاری، و مجموعاً ۳۹.۸ میلیارد دلار تجارت خارجی رخ داده است.

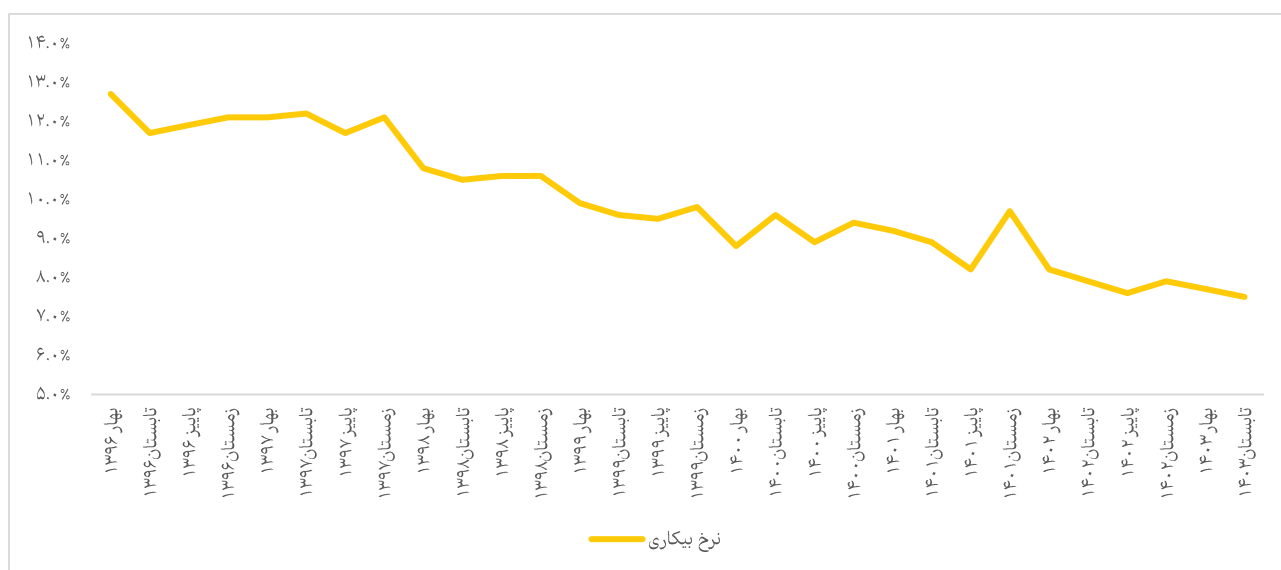
نمودار (۱۷) روند نرخ رشد اقتصادی ایران؛ منبع: بانک مرکزی

بر اساس برآورد بانک جهانی، اقتصاد ایران در سال ۲۰۲۳ رشد ۵ درصدی و تورم ۴۰.۸ درصدی را تجربه کرده بود. میان بخش های مختلف اقتصادی، بخش صنعت پیشروی رشد در سال ۲۰۲۴ خواهد بود. پیش بینی شده است این بخش رشد ۴.۹ درصدی را در سال ۲۰۲۴ تجربه کند. رشد بخش خدمات نیز به ۲.۷ درصد و بخش کشاورزی به ۰.۹ درصد در این سال خواهد رسید. بانک جهانی در ادامه گزارش خود پیش بینی کرده است صادرات کالا و خدمات ایران در سال جاری ۷.۱ درصد بیشتر از سال گذشته باشد و واردات نیز در این سال ۱.۸ درصد رشد کند، البته تراز حساب های جاری ایران نیز همچنان مثبت خواهد بود.

بررسی عملکرد رشد اقتصادی بر حسب گروه فعالیت های اقتصادی در سال ۱۴۰۲ نشان می دهد، رشد ارزش افزوده گروه های "خدمات"، "نفت و گاز"، "صنایع و معادن" و "کشاورزی، جنگلداری و ماهیگیری" نسبت به دوره مشابه سال قبل از آن به ترتیب معادل ۳.۸، ۱۴.۷، ۴.۵ و ۰.۲ درصد بود که به ترتیب از سهمی معادل ۲.۲، ۱.۲، ۱.۱، و ۰.۰ واحد درصد در رشد اقتصادی سال ۱۴۰۲ برخوردار شده اند.

روند نرخ بیکاری

نتایج طرح آمارگیری نیروی کار تابستان ۱۴۰۳ منتشر شد. بررسی نرخ بیکاری افراد ۱۵ ساله و بیش تر نشان می‌دهد که ۷.۵ درصد از جمعیت فعال (شاغل و بیکار)، بیکار بوده‌اند. بررسی روند تغییرات نرخ بیکاری حاکی از آن است که این شاخص، نسبت به فصل مشابه در سال قبل (تابستان ۱۴۰۲)، ۰.۴ درصد کاهش یافته است.

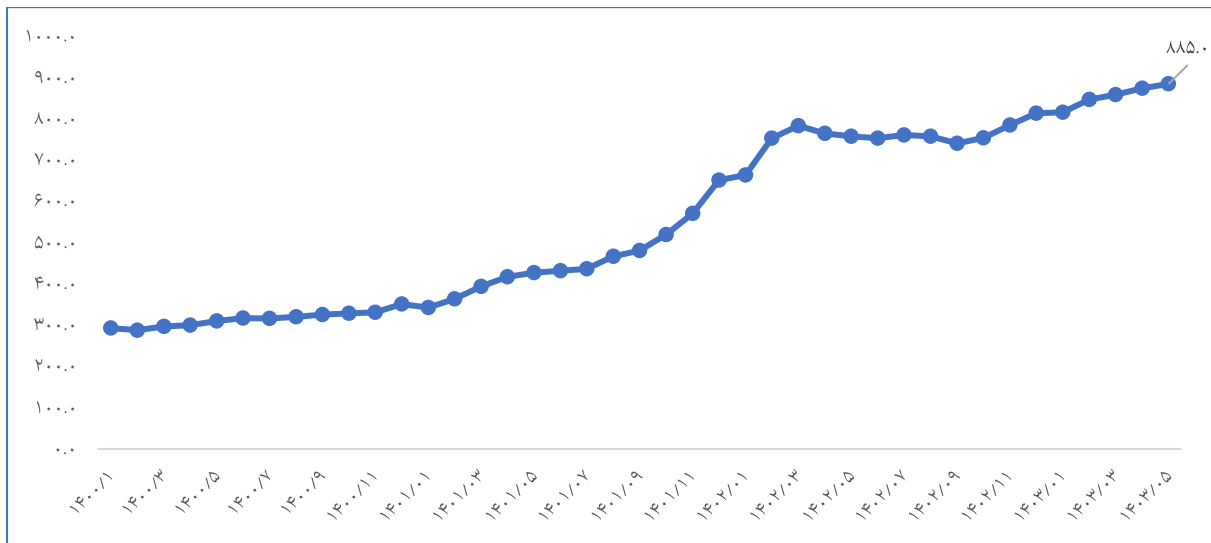

نمودار (۱۸) روند نرخ بیکاری ایران؛ منبع: مرکز آمار ایران

در تابستان ۱۴۰۳، به میزان ۴۱.۷ درصد جمعیت ۱۵ ساله و بیش تر از نظر اقتصادی فعال بوده‌اند، یعنی در گروه شاغلان یا بیکاران قرار گرفته‌اند. بررسی تغییرات نرخ مشارکت اقتصادی حاکی از آن است که این نرخ نسبت به فصل مشابه در سال قبل (تابستان ۱۴۰۲) ۰.۱ افزایش یافته است. جمعیت شاغلین ۱۵ ساله و بیشتر در این فصل ۲۵ میلیون و ۱۲۹ هزار نفر بوده که نسبت به فصل مشابه سال قبل تقریباً ۴۴۴ هزار نفر افزایش داشته است. همچنین جمعیت غیرفعال از نظر اقتصادی (اعم از افراد محصل، خانه‌دار، دارای درآمد بدون کار مانند بازنشستگان و ...) ۳۸ میلیون و ۶۶ هزار نفر بوده که نسبت به فصل مشابه سال قبل تقریباً ۴۱۱ هزار نفر افزایش داشته است. بررسی اشتغال در بخش‌های عمده اقتصادی نشان می‌دهد که در تابستان ۱۴۰۳، بخش خدمات با ۵۲.۱ درصد بیش‌ترین سهم اشتغال را به خود اختصاص داده است. در مراتب بعدی بخش‌های صنعت با ۳۳.۳ درصد و کشاورزی با ۱۴.۵ درصد قرار دارند. نرخ بیکاری جوانان ۱۵ تا ۲۴ ساله حاکی از آن است که ۱۹.۴ درصد از فعالان این گروه سنی در تابستان ۱۴۰۳ بیکار بوده‌اند. بررسی تغییرات فصلی نرخ بیکاری این افراد نشان می‌دهد، این نرخ نسبت به فصل مشابه در سال قبل (تابستان ۱۴۰۲) ۰.۷ درصد کاهش یافته است. بررسی نرخ بیکاری گروه سنی ۱۸ تا ۳۵ ساله نیز نشان می‌دهد که در تابستان ۱۴۰۳، ۱۴.۸ درصد از جمعیت فعال این گروه سنی بیکار بوده‌اند. این در حالی است که تغییرات فصلی نرخ بیکاری این افراد نشان می‌دهد این نرخ نسبت به تابستان ۱۴۰۲، به میزان ۰.۲ درصد کاهش یافته است. بررسی سهم جمعیت دارای اشتغال ناقص جمعیت ۱۵ ساله و بیش تر نشان می‌دهد که در تابستان ۱۴۰۳، ۷.۳ درصد جمعیت شاغل، به دلایل اقتصادی (فصل غیرکاری، رکود کاری، پیدا نکردن کار با ساعت بیش تر و...) کم‌تر از ۴۴ ساعت در هفته کار کرده و آماده برای انجام کار اضافی بوده‌اند. این در حالی است که ۳۹.۴ درصد از شاغلین ۱۵ ساله و بیش تر، بیش از ۴۹ ساعت در هفته کار کرده‌اند.

قیمت مسکن هر متر مربع در تهران (میلیون ریال)

بر اساس اطلاعات بانک مرکزی، در تیر ماه ۱۴۰۳، تعداد آپارتمان‌های مسکونی معامله شده در شهر تهران به ۳۵۵۹ واحد مسکونی رسید که این میزان نسبت به ماه قبل ۸.۱ درصد کاهش نشان می‌دهد اما در مقایسه با تیر سال قبل ۲۷.۱ درصد بیشتر است. بر اساس این آمارها، در تیر امسال، میانگین قیمت خرید و فروش یک مترمربع زیربنای واحد مسکونی معامله شده از طریق بنگاه‌های معاملات ملکی شهر تهران ۸۷ میلیون و ۴۶۰ هزار تومان بوده که نسبت به ماه قبل ۱.۸ درصد و نسبت به تیر پارسال ۱۴.۳ درصد بیشتر است.

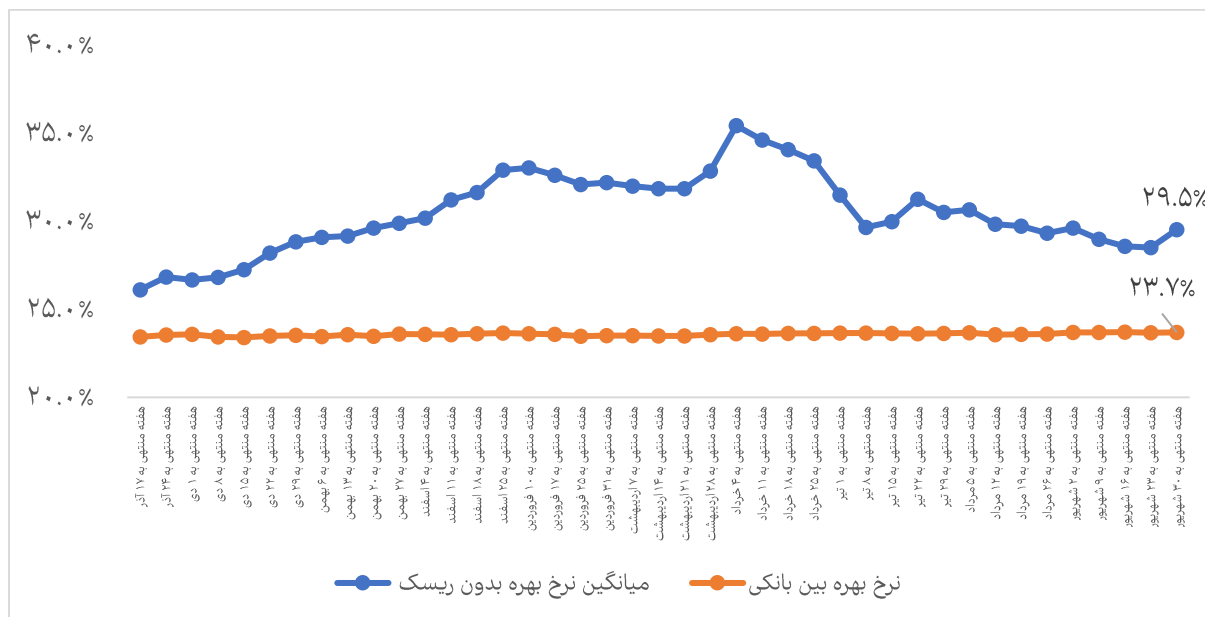

نمودار (۱۹) روند قیمت مسکن هر متر مربع در تهران (میلیون ریال)؛ منبع: بانک مرکزی

بررسی توزیع تعداد واحدهای مسکونی معامله شده در تیر ماه سال ۱۴۰۳ در شهر تهران به تفکیک عمر بنا حاکی از آن است که واحدهای تا ۵ سال ساخت با سهم ۲۶.۶ درصد بیشترین سهم را به خود اختصاص داده‌اند. در ماه مورد بررسی رشد شاخص کرایه مسکن اجاری در شهر تهران و در کل مناطق شهری نسبت به ماه قبل یکسان و معادل ۵.۲ درصد بوده است. رشد نقطه به نقطه شاخص مزبور در تیر ماه سال ۱۴۰۳ در شهر تهران و کل مناطق شهری نسبت به ماه مشابه سال قبل به ترتیب معادل ۴۵.۹ و ۵۰.۴ درصد می‌باشد.

نرخ بهره بین بانکی و نرخ بهره بدون ریسک

بعد از افزایش نرخ های بازار بدهی در خرداد ماه که ناشی از عوارض انتشار گواهی سپرده عام با نرخ ۳۰ درصد و بیشتر در اردیبهشت ماه بود، در تیرماه میانگین نرخ های یک ساله معاملات اخزا به محدود ۳۰ درصد و در مرداده ماه به محدوده ۲۹ درصد بازگشت. بانک مرکزی با ورود به این بازار و تکلیف بانک ها برای خرید اوراق اخزا به عنوان بخشی از تعهدات سپرده قانونی خود، موفق به کنترل نرخ ها گشت. لازم به ذکر است دولت از ابتدای سال اخزا به پیمانکاران اختصاص نداده است و این مهم به مدیریت نرخ های بازار اوراق دولتی کمک کرده است.

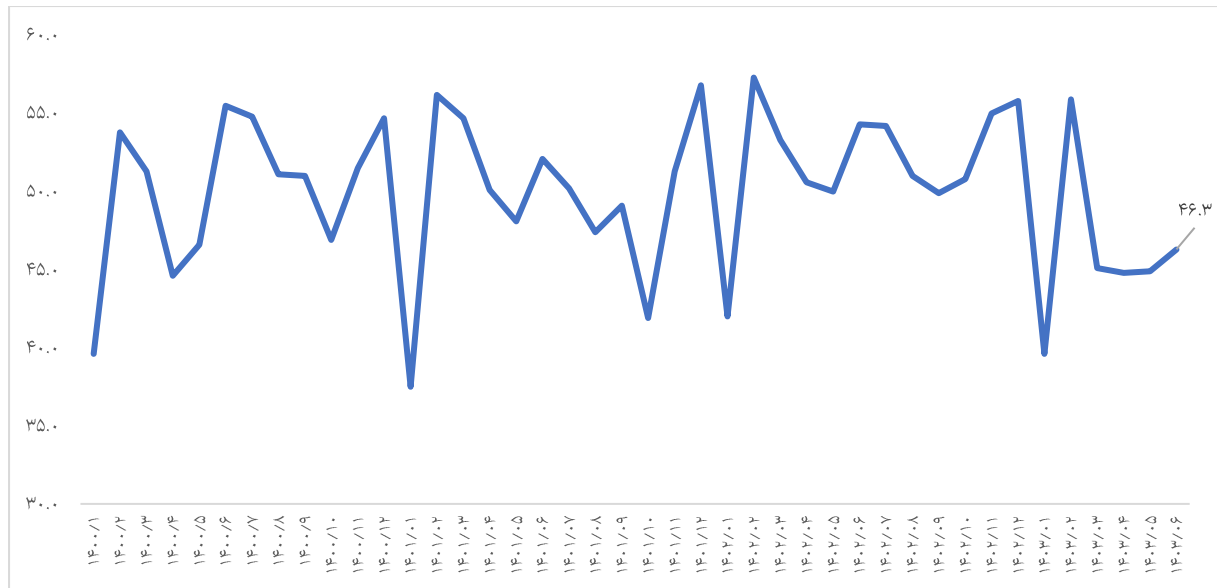
نمودار (۲۰) مقایسه روند هفتگی نرخ بهره بین بانکی و میانگین نرخ بهره بدون ریسک (اخزا)؛ منبع: شرکت پردازش اطلاعات مالی و بانک مرکزی

براساس آمار بانک مرکزی، نرخ بهره بین بانکی در پایان شهریور ماه به ۲۳.۷ درصد رسید که بیشترین نرخ در هفته های گذشته است و افزایش ۰.۰۱ درصدی را نشان می دهد. نرخ بهره بین بانکی در شش ماه اخیر همواره در محدوده ۲۳ درصد الی ۲۴ درصد مدیریت شده است.

نرخ بهره بین بانکی به نرخ بهره استقراض شبانه / یک هفته ای بین بانک ها اطلاق می گردد. ممکن است بانک ها در دوره های مالی کوتاه مدت روزانه یا هفتگی با کسری یا مازاد نقدینگی روبهرو شوند. اگر بانکی دچار کسری نقدینگی شود، باید از طریق وام گرفتن آن را جبران کند تا به حالت تعادل برسد. برای اینکه بانک ها برای حل این مشکل به بانک مرکزی نیاز نداشته باشند، بازاری را به نام بازار بین بانکی تشکیل داده اند که در آن به یکدیگر وام دهند. اکثر وام های بین بانکی سررسید کوتاه مدت یک هفته ای یا کمتر دارند. از تأثیرات تغییرات نرخ بهره بر بازار سرمایه می توان به عنوان یک قانون کلی گفت که کاهش نرخ بهره بین بانکی با بهبود حال بازار سرمایه رابطه مستقیم دارد و نشانه افزایش حجم پول در بازار است.

شاخص مدیران خرید اتاق بازرگانی

شاخص مدیران خرید کل اقتصاد در مرداد ماه ۱۴۰۳، معادل ۴۴.۹ محاسبه شده که پس از تعدیل فصلی ۴۷.۴ برآورد شده است. نشان می‌دهد سطح فعالیت‌های اقتصادی در این ماه نسبت به ماه قبل از آن کاهش یافته است این شاخص نشان می‌دهد که سطح فعالیت‌های اقتصادی در این ماه همچنان کاهشی است و همچنین پس از تعدیل فصلی، این شاخص برای مرداد معادل ۴۷.۴ برآورد شده است که حاکی از رکود برای چهارمین ماه پیاپی است. کاهش شاخص‌های کلیدی تولید، فروش، و استخدام ادامه دارد و مشکلات قطعی برق، کمبود نقدینگی و عدم تخصیص ارز از دلایل اصلی این وضعیت هستند.

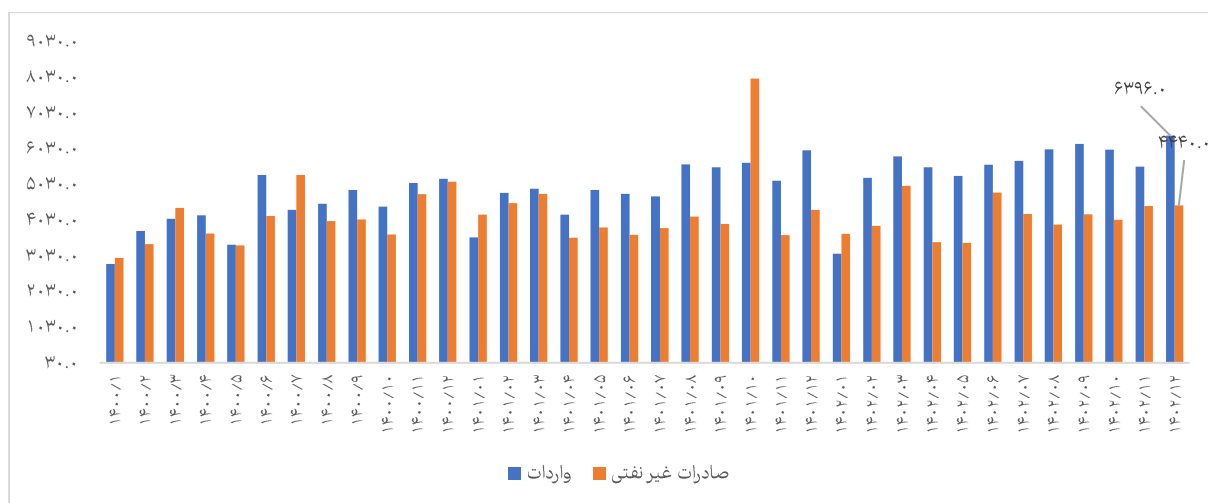
نمودار (۲۱) شاخص مدیران خرید اقتصاد ایران (کل - بدون تعدیل) منتشره توسط اتاق بازرگانی؛ منبع: اتاق بازرگانی ایران

بررسی گزارش شامخ مرکز پژوهش‌های اتاق ایران نشان می‌دهد شاخص تولید محصولات پس از تعدیل فصلی ۴۳.۴ بوده که نسبت به ماه قبل کاهش بیشتری داشته و دومین مقدار کمترین ۴۶ ماه گذشته را ثبت کرده است. قطعی‌های برق و مشکلات تأمین مواد اولیه از دلایل کاهش تولید است. شاخص سفارش‌های جدید مشتریان نیز به ۴۶.۹ رسیده که برای چهارمین ماه پیاپی کاهشی بوده و کاهش تقاضای داخلی و خارجی تأثیرگذار بوده است. در بخش صنعت، شاخص مدیران خرید ۴۶.۲ گزارش شده که همچنان زیر مرز ۵۰ است. مشکلات قطعی برق و کاهش تقاضا در کاهش فعالیت‌های تولیدی نقش داشته است. شاخص استخدام پس از تعدیل فصلی ۴۹.۹ محاسبه شده و نشان‌دهنده کاهش اشتغال است. همچنین، شرکت‌ها با مشکلات تأمین مواد اولیه، نقدینگی و رکود تقاضا مواجه هستند و تداوم قطعی برق و چالش‌های ارزی فعالیت آن‌ها را محدود کرده است. در مجموع، وضعیت اقتصادی در مردادماه ۱۴۰۳ همچنان تحت تأثیر رکود، کاهش تقاضا، و مشکلات زیرساختی بوده و بهبود قابل توجهی مشاهده نمی‌شود.

وضعیت تجارت خارجی

بر اساس گزارش گمرک، کسری تجاری غیر نفتی در ۱۲ ماه سال ۱۴۰۲ به حدود ۱۶.۸۷ میلیارد دلار رسید با این که با در نظر گرفتن صادرات نفت، ۲۰.۶ میلیارد دلار مازاد تجارت خارجی همراه بوده است. میزان صادرات با کشورهای همسایه از لحاظ وزنی ۳ درصد و از نظر ارزش ۹ درصد کاهش داشته است. ۷۴.۵۳ درصد از ارزش کل صادرات و از نظر وزنی ۷۳.۱۱ درصد از کل صادرات ۱۲ ماهه ایران مربوط به ۵ کشور چین، عراق، امارات متحده عربی، ترکیه و هند بوده است.

بر اساس آمار بانک مرکزی، در سه ماهه سال ۱۴۰۳، این میزان ۲۵.۵ میلیارد دلار بوده است. بر این اساس صادرات نفتی و غیرنفتی نسبت به مدت مشابه سال ۱۴۰۲، ۱۸.۶ درصد تغییر داشته است. همچنین صادرات گمرکی (غیرنفتی) و در سه ماهه سال ۱۴۰۳، ۱۳.۵ میلیارد دلار بوده است که این رقم نسبت به مدت مشابه سال ۱۴۰۲، ۷.۱ درصد افزایش داشته است. صادرات نفتی (نفت خام و نفت کوره) در مدت مشابه سال ۱۴۰۳، ۱۲ میلیارد دلار بوده است که این میزان نسبت به مدت مشابه سال ۱۴۰۲، ۳۴.۸ درصد افزایش داشته است. بر این اساس واردات گمرکی در سه ماهه سال ۱۴۰۳، ۱۴.۳ میلیارد دلار بوده است که این رقم نسبت به مدت مشابه سال ۱۴۰۲، ۱.۴ درصد افزایش را نشان می‌دهد. تراز تجاری در سه ماهه سال ۱۴۰۳، ۱۱.۴ میلیارد دلار بوده است که این رقم نسبت به مدت مشابه سال قبل ۵۱.۳ درصد رشد داشته است.

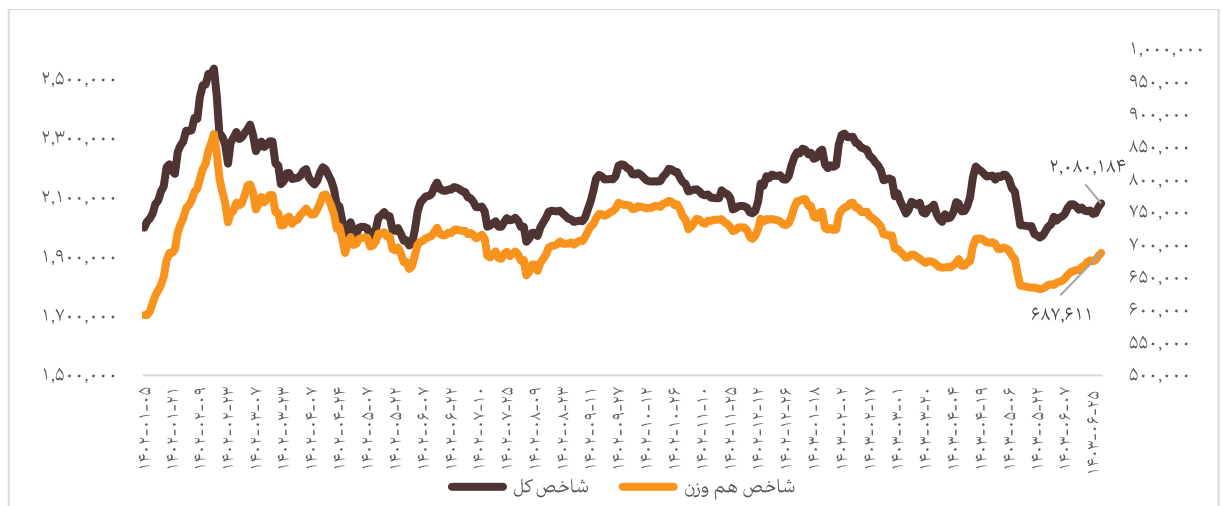
نمودار (۲۲) روند واردات و صادرات (میلیون دلار)؛ منبع: بانک مرکزی

در سه ماهه امسال ۱۵۶ میلیون تن محصولات پتروشیمی به ارزش ۶.۲ میلیارد دلار صادر شده است که رشد ۷.۲۶ درصدی در وزن و رشد ۸.۸۵ درصدی در ارزش را نشان می‌دهد. سه قلم عمده کالاهای صادراتی در سه ماهه نخست سال جاری، به گاز طبیعی مایع شده با ۱.۶ میلیارد دلار، پروپان مایع شده با ۸۶۴ میلیون دلار و متانول با حدود ۶۰۴ میلیون دلار اختصاص داشت.

از اول فروردین ماه سال جاری تا ۱۶ تیرماه، ۱۹ میلیارد و ۳۶۸ میلیون دلار ارز برای واردات کالاهای اساسی، دارو، کالاهای تجاری و بازرگانی، واردات در مقابل صادرات و خدمات تامین شده است.

شاخص کل و هم وزن

در شهریور ۱۴۰۳، بازار سرمایه ایران شرایط پیچیده‌ای را تجربه کرد. با وجود برخی امیدواری‌ها در آغاز نیمه دوم سال، شاخص کل بورس تهران همچنان نوساناتی داشت و بازار در یک مسیر فرسایشی حرکت می‌کرد. یکی از مهم‌ترین عوامل تأثیرگذار، عدم ثبات در سیاست‌های اقتصادی و بی‌اعتمادی سرمایه‌گذاران به آینده بازار بود. رئیس جدید سازمان بورس در این ماه مسئولیت را برعهده گرفت و تغییراتی جزئی در ساختارهای معاملاتی ایجاد شد. هرچند سرمایه‌گذاران منتظر اقدامات مؤثرتری برای بازگشت اعتماد به بازار بودند، وضعیت همچنان بی‌ثبات به نظر می‌رسید. در بخش گروه‌های صنعتی، معاملات عمدتاً در گروه‌های فلزات اساسی، خودرویی و شیمیایی جریان داشت. اما ارزش معاملات این گروه‌ها، در مقایسه با روزهای معمول بازار، چندان بالا نبود. کارشناسان بر این باورند که چالش‌های مرتبط با قیمت‌گذاری دستوری و نرخ بهره بالا، مانعی بر سر راه رشد بازار بوده و نیاز به اصلاح این مسائل برای بهبود شرایط وجود دارد. به طور کلی، اگرچه برخی کارشناسان بهبود شرایط را پیش‌بینی می‌کنند و معتقدند بورس ظرفیت رشد در نیمه دوم سال را دارد، ولی تا زمانی که تغییرات ملموسی در سیاست‌ها و محیط کلان اقتصادی صورت نگیرد، چشم‌انداز بازار سرمایه با ریسک‌هایی همراه خواهد بود.

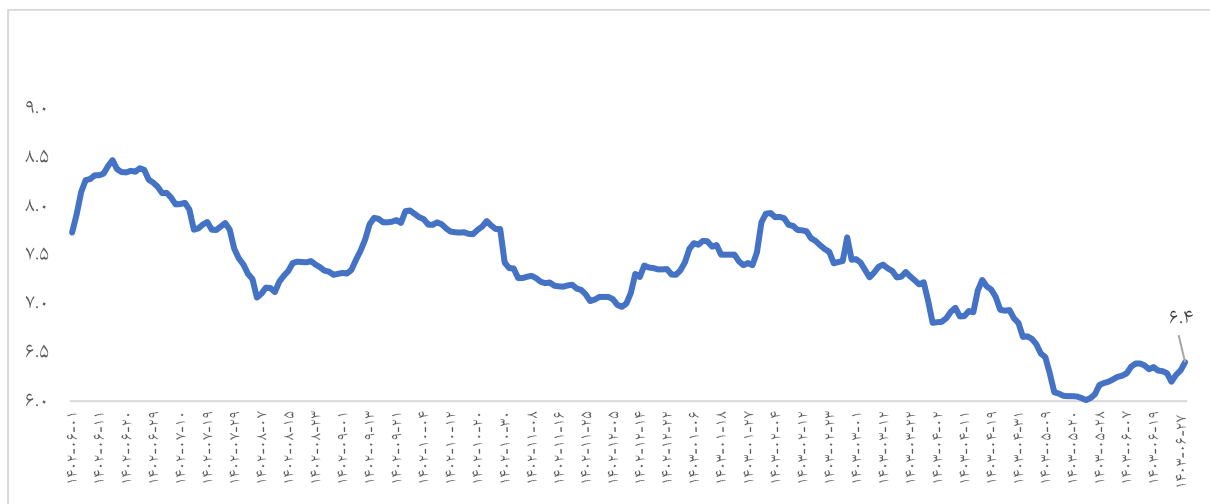
نمودار (۲۳) روند شاخص کل و شاخص هم وزن؛ منبع: شرکت‌های پردازش اطلاعات مالی

ارزش بازار سرمایه به کمترین رقم یعنی ۱۳۰ میلیارد دلار رسیده است. سازمان بورس در شهریور ماه برای حمایت از بازار سرمایه، نسبت به رایزنی با بانک مرکزی برای افزایش نرخ نیمایی اقدام کرد.

نسبت قیمت به سود

نسبت قیمت به سود یکی از شاخص‌های کلیدی سرمایه‌گذاران و فعالان بازار سرمایه به ویژه برای تحلیل‌های بنیادین به شمار می‌رود. میانگین تاریخی این شاخص در بازار سهام بالاتر از ۷ بوده است. بالاترین رکورد این شاخص کلیدی در تیرماه سال ۹۹ و در اوج حبابی شدن بازار سرمایه ثبت شد که این نسبت به ۴۲ رسید.

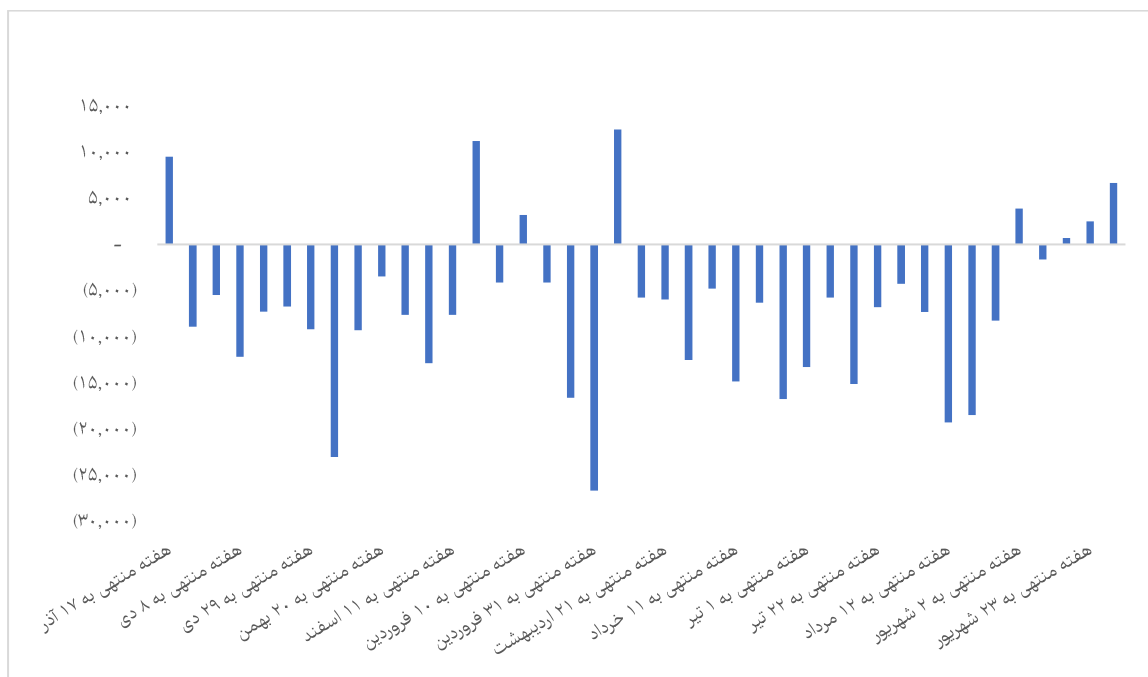
آخرین گزارش سازمان بورس نشان می‌دهد نسبت قیمت به سود (P/E) در بازار سرمایه در پایان شهریور ماه ۱۴۰۳ به ۶.۴ رسیده است. در شروع به کار دولت سیزدهم یعنی مرداد ۱۴۰۰ این نسبت همچنان بالاتر از ۱۰ و در وضعیت حبابی نسبت به میانگین بلندمدت قرار داشت. روند تخلیه حباب قیمتی شکل گرفته در تابستان ۹۹ تا اواخر سال ۱۴۰۰ هم ادامه یافت تا جایی که این نسبت به میانگین تاریخی خود بازگشت. آخرین گزارش سازمان بورس نشان می‌دهد این نسبت در پایان شهریور نه تنها در وضعیت حبابی قرار ندارد.

نمودار (۲۴) روند P/e ttm بازار سرمایه ؛ منبع: شرکت های پردازش اطلاعات مالی

ورود و خروج پول به بازار سهام

بررسی متوسط ورود و خروج پول به بازار سرمایه نشان می دهد تعداد هفته های بازار سرمایه که در یک سال اخیر شاهد میانگین مثبت ورود پول به بازار سرمایه بوده است کمتر از ۵ هفته بوده است و حتی در تیرماه و بعد از انتخاب رییس جمهور جدید نیز، جریان پول طی یک هفته بعدی مثبت نبوده است.

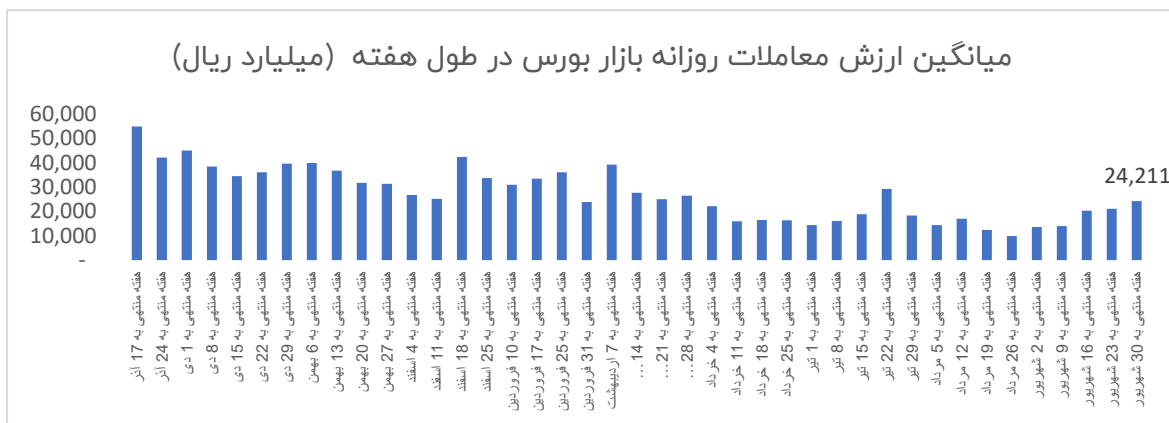

نمودار (۲۵) روند ورود و خروج هفتگی پول از بازار سرمایه (میلیارد ریال)؛ منبع: شرکت پردازش اطلاعات مالی

طی شش ماه اخیر با توجه به ادامه سیاست های انقباضی بانک مرکزی و افزایش نرخ های بهره بازار بدهی، بازار سهام با رونق مواجه شده است. در حالیکه نرخ های بازدهی صندوق های با درآمد ثابت در محدوده ۲۷ الی ۲۹ درصد است و گواهی سپرده عام بانکی نیز ۳۰ درصد توسط شبکه بانکی عرضه شد. قدرت رقابت بازار سهام کاهش یافته و بازار سهام در یک سال اخیر بازدهی کمتر از ده درصدی را شاهد بوده است. این موضوع مدیران سبد اوراق بهادار را مجاب کرده است که بخش زیادی از سبد اوراق بهادار خود را به صندوق های درآمد ثابت اختصاص دهند. همچنین سهم قابل توجهی به استراتژی های کم ریسک مشتقه مانند کاور دکال تخصیص داده شده است. همچنین با توجه به رشد جهانی قیمت طلا، صندوق های طلا در بورس با اقبال مواجه بوده اند و سهم قابل توجهی از سبد اوراق بهادار شرکت ها را به خود اختصاص داده اند. لذا با در نظر گرفتن این واقعیت ها و اینکه دولت برای جبران کسری بودجه خود در شرایط سیاست انقباضی سال ۱۴۰۲ مصوبات متعددی برای اخذ مالیات و عوارض از شرکت های بورسی تصویب کرد، وزن سهام در سبد اوراق بهادار بورسی بسیاری از شرکت های سرمایه گذاری به محدوده ۵۰ الی ۶۰ درصدی کاهش پیدا کرده است و فعالان بازار سرمایه همچنان منتظر، سیاست های جدید اعتماد بخش توسط مدیران بازار سرمایه و وزارتخانه های اقتصادی هستند.

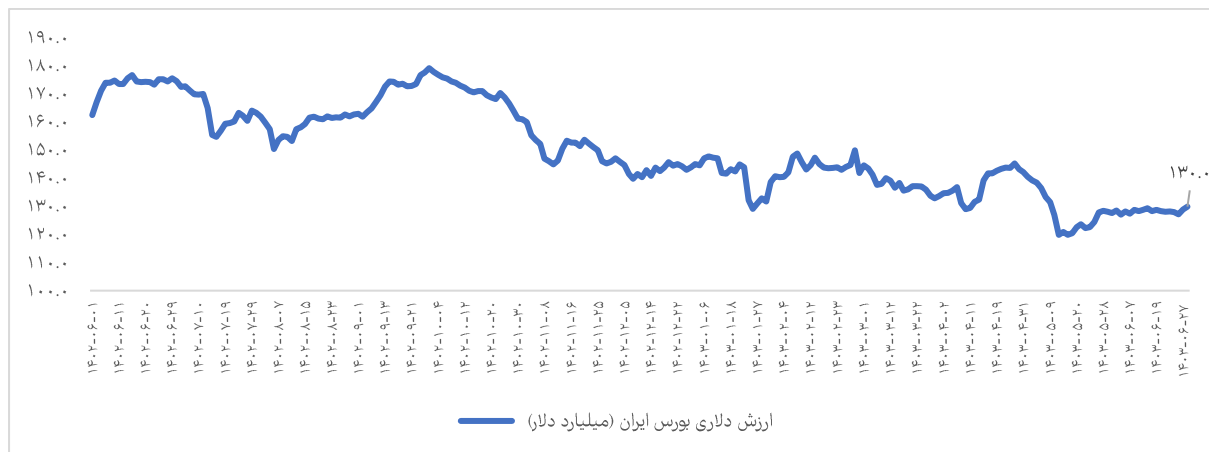
میانگین ارزش معاملات هفتگی

معاملات سهام طی یک جلسه معاملاتی با قیمت‌های متفاوتی در یک دامنه نوسان مشخص نسبت به قیمت پایانی روز قبل انجام می‌شود. مجموع ارزش این معاملات که از حاصل ضرب حجم معاملات در قیمت پایانی به دست می‌آید، به‌عنوان ارزش معاملات خرد شناخته می‌شود. با توجه به وضعیتی که در بخش قبل بررسی شد، میانگین ارزش معاملات روزانه بازار سرمایه نسبت به مرداد ماه مقداری با رشد همراه بود.

نمودار (۲۶) میانگین ارزش معاملات روزانه در طول هفته (میلیارد ریال): منبع: شرکت‌های پردازش اطلاعات مالی

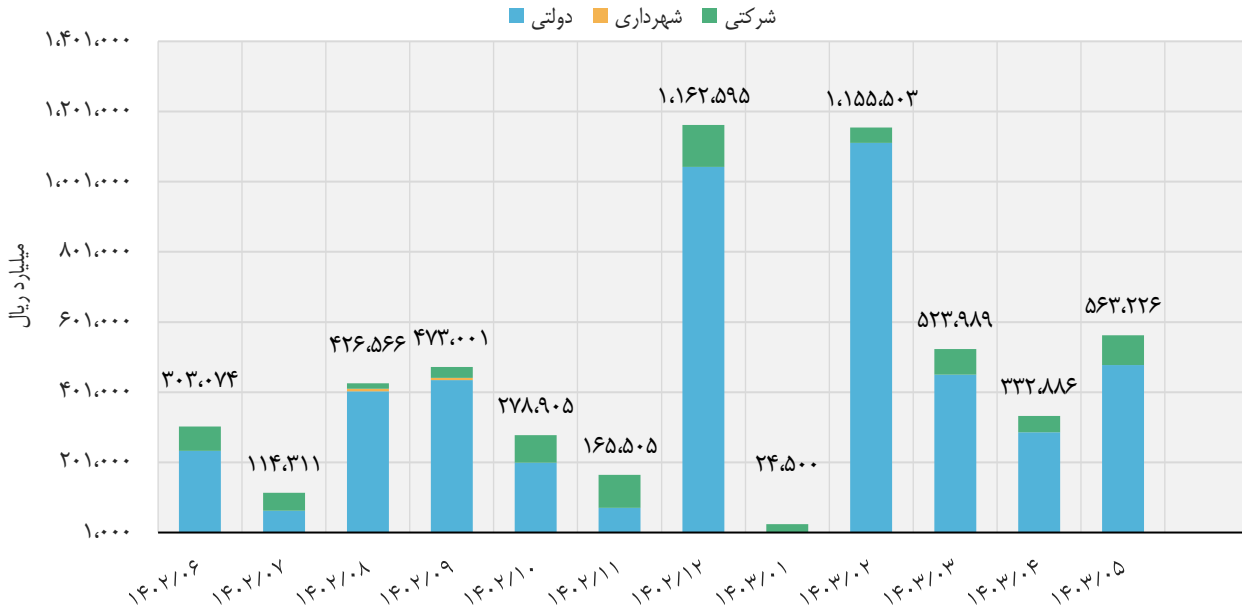
بررسی روند ارزش دلاری بازار سهام کشور نیز وضعیت ناخوشایندی را به تصویر می‌کشد. ارزش دلاری بازار سرمایه در یک ماه اخیر بازمهم مقداری افزایش داشته است و به ۱۳۰ میلیارد دلار رسیده است ولی ارزش بازار سرمایه همچنان در کف سه ساله خود قرار داد و طی سه سال اخیر بیش از ۶۰ میلیارد دلار از ارزش بازاری دلاری خود را از دست داده است.

نمودار (۲۷) روند ارزش دلاری بورس با توجه به نرخ بازار آزاد (میلیارد ریال): منبع: شرکت‌های پردازش اطلاعات مالی

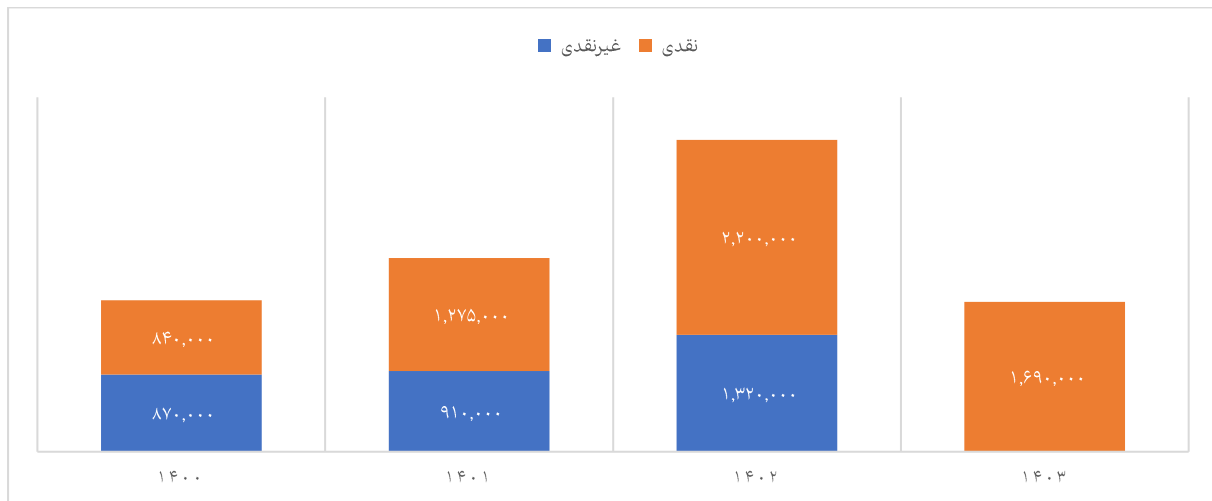
گزارش عرضه اوراق دولتی و جدول سررسید

در نمودار زیر روند ماه به ماه انتشار اوراق صکوک اعم از دولتی یا شرکتی، طی دوازده ماه منتهی به مرداد ماه ۱۴۰۳ ارائه شده است.

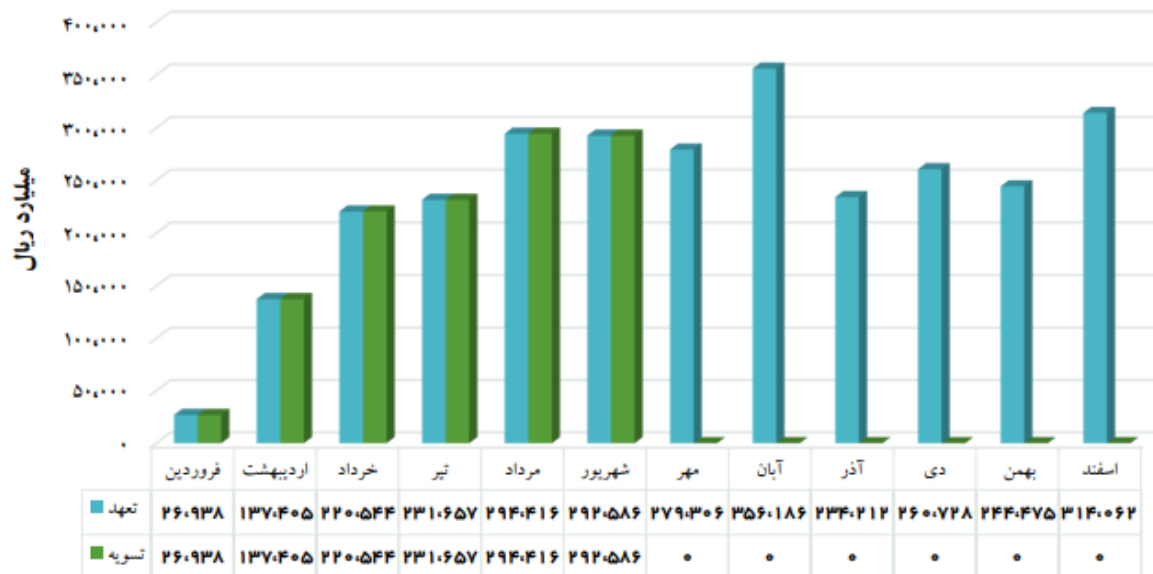
نمودار (۲۸) روند انتشار ماهانه اوراق صکوک؛ منبع: گزارش عملکرد ماهانه سازمان بورس و اوراق بهادار

بر اساس آمار وزارت اقتصاد از ابتدای سال ۱۴۰۳ تا پایان شهریور ماه ۱۶۹۰ هزار میلیارد ریال اوراق عمدتاً نقدی (اراد) در سیزده مرحله عرضه شده است. عمده اوراق اراد منتشر شده با سررسیدهای سه ساله و نرخ کوپن ۲۳ درصد بوده است.

نمودار (۲۹) روند سالانه انتشار اوراق دولتی به تفکیک نقدی و غیرنقدی؛ منبع: مرکز بدهی های عمومی وزارت اقتصاد

جزئیات سررسید تعهدات اصل و فرع اوراق دولتی در سال ۱۴۰۳ به تفکیک ماهانه در نمودار زیر ارائه شده است که جمعاً ۲۸۹ هزار میلیارد تومان است. طبق قانون بودجه ۱۴۰۳، دولت، شرکت های دولتی و شهرداری ها می توانند در سال ۱۴۰۳ تا سقف ۱۱۲، ۱۳ و ۱۲ هزار میلیارد تومانی از طریق اوراق مشارکت تامین مالی کنند.

نمودار (۳۰) جدول ماه به ماه سررسید اصل و فرع اوراق منتشره شده قبلی؛ منبع: مرکز بدهی های عمومی وزارت اقتصاد

کاهش ۸.۶ درصدی تولید شرکتهای صنعتی بورسی در مرداد ماه در گزارش جدیدی که از عملکرد شرکتهای صنعتی بورسی در مردادماه سال ۱۴۰۳ منتشر شده، روند متفاوتی در شاخصهای تولید و فروش مشاهده می شود. بر اساس این گزارش، شاخص تولید شرکتهای صنعتی بورسی نسبت به ماه مشابه سال قبل با کاهش ۴ درصدی مواجه شده، در حالی که شاخص فروش افزایش ۳.۵ درصدی را تجربه کرده است. در مقایسه با ماه قبل نیز، شاخص تولید کاهش ۸.۶ درصدی و شاخص فروش افزایش ۵.۲ درصدی داشته است. در صنعت خودرو و قطعات، وضعیت متفاوتی حاکم بوده است. شاخص تولید این بخش نسبت به سال گذشته ۱۳.۷ درصد کاهش یافته، اما شاخص فروش رشد چشمگیر ۱۹.۱ درصدی را نشان می دهد. با این حال، در مقایسه با ماه قبل، هر دو شاخص تولید و فروش این صنعت با کاهش مواجه شده اند. صنعت فلزات پایه نیز با کاهش در هر دو شاخص تولید و فروش نسبت به سال گذشته روبرو بوده است. در بخش قیمت ها، نرخ رشد ماهیانه قیمت فعالیت های صنعتی بورسی افزایش ۰.۴ درصدی داشته و رشد نقطه به نقطه به ۲۴ درصد رسیده است. میانگین سالیانه شاخص قیمت نیز افزایش ۲۴.۶ درصدی را نشان می دهد. این آمار نشان دهنده چالش های موجود در بخش تولید و همچنین تغییرات قابل توجه در الگوهای فروش و قیمت گذاری در صنایع بورسی کشور است.

توافقی شدن ارز حاصل از صادرات صنعت فلزات اساسی ارز ناشی از صادرات فولاد و فلزات رنگین اساسی با توجه به نیاز های این تولیدکنندگان چهار حوزه، ماده اولیه، طرح های توسعه ای، تکمیل پروژه های تولید انرژی و نیاز کالاهای اساسی صنایع فلزی خود را مصرف یا به متقاضی واردکننده در داخل زنجیره به صورت توافقی واگذار کنند.

مجوز بانک مرکزی برای واردات خودرو بانک مرکزی مجوز واردات خودرو با ارز سپرده خود، را علاوه بر خودروی برقی برای سایر خودروها نیز صادر کرده است

رشد اقتصادی بهار ۱۴۰۳ بانک مرکزی به تازگی جزئیات گزارش رشد اقتصادی فصل بهار را منتشر کرده است. بر اساس این گزارش، نرخ رشد اقتصادی فصلی در بهار ۱۴۰۳ با استفاده از قیمت های ثابت سال ۱۳۹۵، به ۳.۲ درصد رسیده است. این رقم نشان دهنده کاهش ۱.۳ واحد درصدی در مقایسه با رشد فصلی اقتصاد در زمستان سال گذشته است.

بازگشت پرونده FATF به مجمع تشخیص مصلحت نظام مسعود پزشکیان، رئیس دولت چهاردهم، در نخستین نشست خبری خود اعلام کرد که به منظور رفع تحریم ها و مسائل مرتبط با FATF، نامه ای به مجمع تشخیص مصلحت نظام خواهد نوشت. این نشست با حضور بیش از ۳۰۰ خبرنگار داخلی و خارجی در سالن اجلاس سران کشورهای اسلامی برگزار شد.

خلاصه معاملات مهم بورس های کالایی

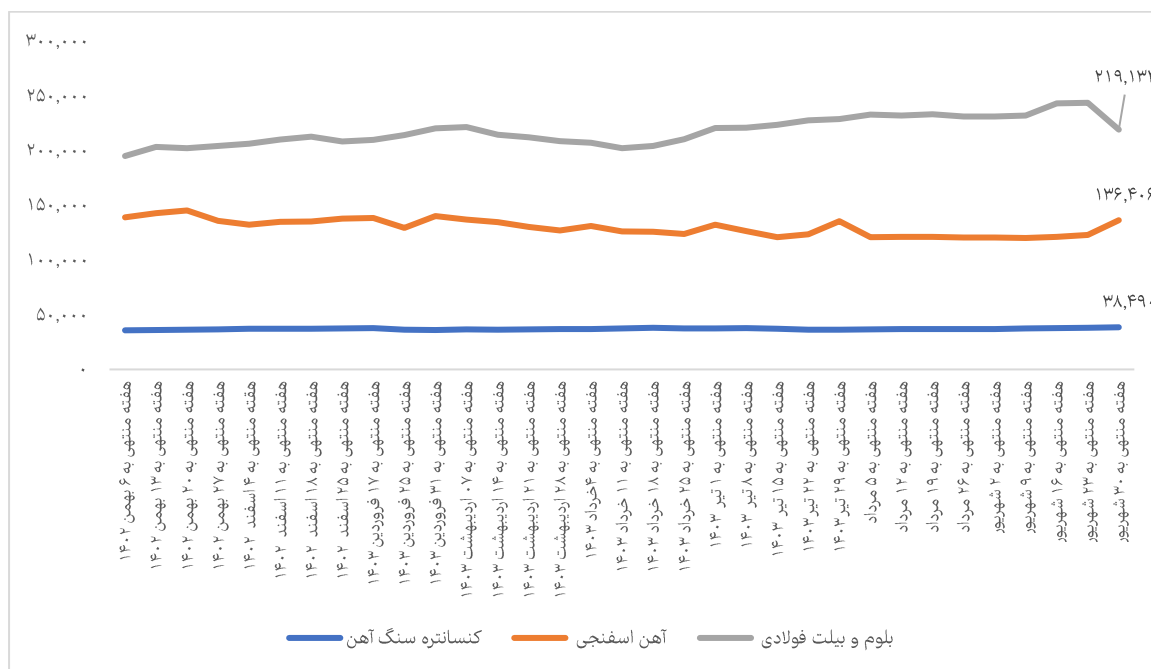
جدول زیر قیمت معاملات کامودیتی های مهم در بورس های کالایی کشور در شهریور ماه را نشان می دهد. بیشترین رقابت مربوط وکیوم باتوم بوده است. کمترین رقابت و عرضه مازاد مربوط به سیمان و وکیوم باتوم است. در رابطه با محصولات پتروشیمی و پالایشی، قیمت پایه اصولاً با نرخ ۹۵ درصد قیمت فوب خلیج فارس تعیین می شود و گاه به دلیل باز گذاشتن سقف قیمتی نسبت به قیمت مبنا در بورس کالا، فروش در بورس کالا نسبت به صادرات ارزندگی بیشتری پیدا کرده است چرا که شرکت های پتروشیمی در صورت صادرات باید ارز خود را به نرخ نیمایی به کشور بازگردانند. همچنین دولت با اعمال عوارض صادراتی ۱۰ درصدی به پلی اتیلن ترفتالات، پلی پروپیلن، و پی وی سی جلوی صادرات این محصولات پرتقاضا را گرفته است. در بین محصولات کالایی گاز مایع و قیر بیشترین عرضه در رینگ صادراتی (دلاری با نرخ سنا) را دارند.

جدول (۲) خلاصه معاملات محصولات فلزی، پالایشی و پتروشیمی در بورس های کالایی؛ منبع آمار معاملات فیزیکی بورس کالا و بورس انرژی

محصول	میانگین قیمت معاملات (هزار ریال / تن)				میانگین آخرین قیمت پایه عرضه		تغییرات قیمت ماهانه	شدت رقابت قیمتی	آخرین قیمت ضمنی دلار
	هفته منتهی به ۲۶ مرداد	هفته منتهی به ۳۰ شهریور	هفته منتهی به ۲۳ شهریور	هفته منتهی به ۱۶ شهریور	هفته منتهی به ۹ شهریور	هفته منتهی به ۲۶ مرداد			
کنسانتره سنگ آهن	۳۷,۵۱۰	۳۸,۴۹۰	۳۸,۱۱۰	۳۷,۷۳۵	۳۷,۵۱۰	۰.۰٪	۴.۳٪		
آهن اسفنجی	۱۲۰,۰۶۸	۱۳۶,۴۰۶	۱۲۲,۸۵۶	۱۲۱,۲۲۳	۱۲۰,۰۶۸	۰.۲٪	۱۳.۲٪		
بلوم و بیلت فولادی	۲۳۲,۰۷۱	۲۱۹,۱۳۲	۲۴۳,۵۸۶	۲۴۴,۱۴۵	۲۳۲,۰۷۱	۰.۱٪	-۵.۲٪	۵۵۵,۷۳۱	
مس کاتد	۴,۹۵۲,۵۸۱	۴,۹۰۸,۰۰۰	۴,۸۸۳,۰۰۷	۴,۹۸۱,۰۹۲	۴,۹۵۲,۵۸۱	۰.۰٪	۱.۱٪	۵۱۱,۰۵۵	
روی	۱,۴۸۳,۹۳۱	۱,۴۵۲,۴۳۹	۱,۴۵۵,۶۹۵	۱,۵۰۳,۳۱۲	۱,۴۸۳,۹۳۱	۰.۲٪	۳.۳٪	۴۹۰,۰۳۱	
وکیوم باتوم	۱۴۱,۷۵۶	۱۴۴,۹۴۶	۱۴۱,۶۰۵	۱۴۲,۳۹۰	۱۴۱,۷۵۶	۱۰.۸٪	۰.۴٪	۶۱۱,۸۲۳	
پی وی سی	۳۴۴,۱۶۵	۳۴۵,۱۹۶	۳۴۶,۳۱۸	۳۴۲,۳۲۳	۳۴۴,۱۶۵	۰.۹٪	-۵.۵٪	۴۹۳,۸۶۲	
اوره	۱۵۳,۸۱۹	۱۳۰,۱۶۸	۱۳۱,۸۱۷	۱۳۹,۱۴۹	۱۵۳,۸۱۹	۰.۵٪	-۱۶.۸٪	۵۳۷,۳۲۶	
پلی اتیلن ترفتالات (گرید بطری)	۵۲۸,۵۱۱	۵۲۰,۰۰۰	۵۰۸,۸۴۵	۵۱۹,۵۲۵	۵۲۸,۵۱۱	۰.۰٪	۱.۷٪		
استایرن منومر	۴۸۵,۶۶۳	۴۹۵,۷۲۳	۵۰۱,۹۲۴	۵۰۷,۱۶۴	۴۸۵,۶۶۳	۵.۵٪	۰.۶٪		
پلی بوتادین رابر	۸۶۲,۳۷۳	۸۵۷,۳۸۵	۸۴۰,۲۷۷	۸۶۲,۳۷۳	۸۶۲,۳۷۳	۰.۰٪	-۲.۰٪		
الکیل بنزن خطی	۶۲۸,۵۷۱	۶۳۰,۸۳۵	۶۲۶,۳۸۳	۶۲۸,۴۸۴	۶۲۸,۵۷۱	۰.۷٪	۲.۲٪		

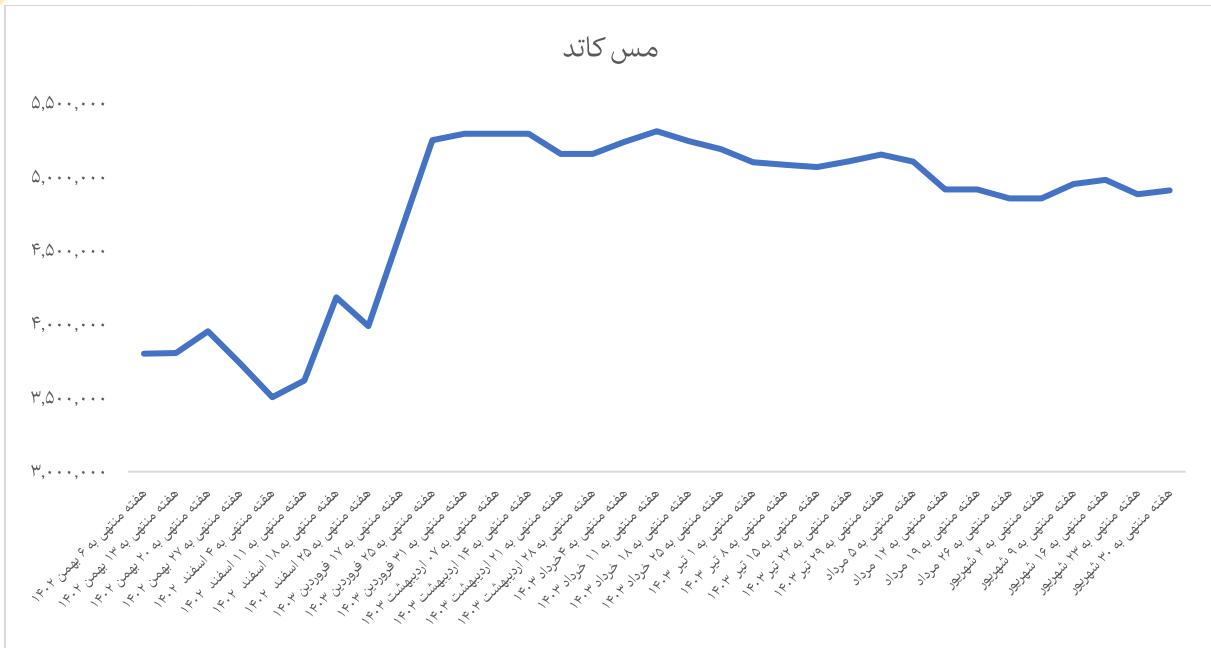
روند قیمتی فولاد و مس

شمش فولادی یکی از مهم ترین محصولات فولادی می باشد که پایه و اساس تولید سایر مقاطع فولادی از جمله، میلگرد، مفتول، نبشی، ناودانی، لوله مانیسمان و ... است. این محصول فولادی، سطح مقطع مربعی داشته و در طول های ۶ و ۱۲ متری تولید می شود. در واقع شمش فولاد به عنوان محصول میانی شناخته می شود که آن را از احیای سنگ آهن یا از طریق ذوب ضایعات فولادی تولید می کنند. گرید های مختلفی از شمش فولادی، تولید و عرضه می گردد. فولاد و محصولات آهنی مانند میلگرد و تیر آهن در بورس کالا عرضه می شوند و از جمله کالاهایی است که با عرضه مازاد مواجه اند. قیمت بلوم و بیلت فولاد با مقداری کاهش ۲۱۹ میلیون ریال در هر تن در پایان شهریور ماه رسیده است. فولاد خوزستان یکی از مهم ترین تولید کنندگان شمش فولاد در کشور می باشد که محصول خود را در بورس کالا عرضه می کند و قیمت آن مبنای تعیین قیمت گندله و آهن اسفنجی قرار می گیرد. قیمت شمش فولاد خوزستان از ۲۰۹ میلیون ریال در فروردین به ۲۲۳ میلیون ریال در پایان شهریور ماه رسیده است.

نمودار (۳۱) روند قیمت کنسانتره، آهن اسفنجی و فولاد در بورس کالا؛ منبع: آمار معاملات شرکت بورس کالای ایران

قیمت مس کاتد عرضه شده توسط فملی در بورس کالا طی دو ماه اخیر در محدوده ۴۸ میلیون ریال الی ۴۹۸ میلیون ریال معامله شده است. قیمت جهانی مس کاتد در ابتدای تیرماه دچار اصلاح قیمتی شده و به زیر ۱۰ هزار دلار برگشت ولی در شهریورماه با رشد همراه بود. در رابطه با مس کاتد لازم به ذکر است که بخشی از خریداران رینگ داخلی مس کاتد (از جمله خودروسازان که پروانه تولید و مجوز خرید مس از بورس کالا دارند) با خرید مس از بورس کالا و صادرات آن، درآمد ارزی پیدا می کنند و نیازهای ارزی خود را با ارز صادراتی خود و در زمان کوتاه تری تامین می کنند. قیمت مس کاتد در بورس کالا با احتساب قیمت آن در بورس لندن بیشتر از نرخ نیما و کمتر از نرخ بازار آزاد (حدود ۵۴ هزار تومان) قیمت گذاری می شود.

نمودار (۳۲) روند قیمت مس کاتد در بورس کالا؛ منبع: آمار معاملات شرکت بورس کالای ایران

- ۱- [گزیده آمارهای اقتصادی بانک مرکزی ایران](#)
- ۲- [مرکز آمار ایران](#)
- ۳- [مرکز داده نرخ بهره بین بانکی بانک مرکزی ایران](#)
- ۴- [گزارش های آماری ماهانه سازمان بورس و اوراق بهادار](#)
- ۵- [خبرنامه های مرکز بدهی های عمومی وزارت اقتصاد](#)
- ۶- [آمار معاملات فیزیکی بورس کالا و بورس انرژی](#)
- ۷- [اطلاعیه های شرکت بورس و شرکت فرابورس](#)
- ۸- [داده های پردازش شده شرکت های پردازش اطلاعات مالی کشور](#)
- ۹- [گزارش های واردات و صادرات غیرنفتی گمرک ایران](#)
- ۱۰- [پایگاه خبری اتاق بازرگانی](#)
- ۱۱- [پایگاه خبری بازار سرمایه ایران](#)
- ۱۲- [شبکه اطلاع رسانی طلا، سکه و ارز](#)
- ۱۳- [داده های هفتگی مجلات پلتر Platts، آرگوس Argus و آیسس ICIS](#)
- ۱۴- [گزارش قیمت معاملات کالایی بورس لندن](#)
- ۱۵- [مرکز داده نرخ بهره بانک های مرکزی اروپا، آمریکا و چین](#)
- ۱۶- [مراجع انتشار داده های آمار و تحلیل اقتصادی آمریکا، اروپا و چین](#)